

JAARGANG 38, NUMMER 64

BULLETIN WIJNANDSRADE

UITGAVE HEEMKUNDEVERENIGING
VRIENDEN VAN WIJNANDSRADE

Bulletin Wijnandsrade

Jaargang 38, nummer 64 (winter 2019)

Uitgave van de Vrienden van Wijnandsrade

Redactie-adres: Wiel Oehlen, Goswijnstraat 2, 6367 EB Voerendaal
(w.oehlen@kpnmail.nl)

‘Bulletin Wijnandsrade’ is een uitgave van de heemkundevereniging ‘Vrienden van Wijnandsrade’. Het bevat nieuws, opstellen, fotoreportages, interviews en historische en heemkundige artikelen. Het centrale thema van het blad is: ‘Wijnandsrade in de ruimste zin van het woord’. Het doel van ‘Bulletin Wijnandsrade’ is kennis over ons dorp (historie, cultuur en natuur) te verspreiden en te stimuleren. Het blad verschijnt twee keer per jaar.

Wilt u ook een artikel schrijven?

Wilt u reageren?

Ook interesse en inspiratie?

Lever dan uw bijdrage of reactie in bij ons redactie-adres of mail naar: w.oehlen@kpnmail.nl. Mocht u in het bezit zijn van oude foto’s, kaarten, prenten, artikelen, enz., die betrekking hebben op Wijnandsrade en die u verantwoord in beheer wilt geven of wilt laten kopiëren, scannen of fotograferen; neem dan contact op met een van onze bestuursleden. Hetzelfde geldt voor historische attributen of (mogelijke) archeologische vondsten uit de bodem in en rondom Wijnandsrade. De namen en telefoonnummers van onze bestuursleden staan achter in dit bulletin.

Druk

Drukkerij Jacobs, Schimmert

Foto omslag

Kirsti Heijnen

Bulletin Wijnandsrade

Contributie

'Bulletin Wijnandsrade' verschijnt twee keer per jaar. Een abonnement c.q. het lidmaatschap van de Vrienden van Wijnandsrade bedraagt (minimaal) € 15,- per jaar (de meeste leden betalen spontaan een hoger bedrag). Wij gaan ervan uit dat de leden die 'Bulletin Wijnandsrade' per post ontvangen dit bedrag zelf spontaan verhogen tot (minimaal) € 18,50. Mocht u de contributie over 2019 nog niet naar ons hebben overgemaakt, dan verzoeken wij u dit alsnog te doen. Wij werken niet meer met acceptgiro's van de bank. U kunt uw financiële bijdrage overmaken op ons banknummer NL 43 RABO 013 77 36 371.

Inhoud van deze editie

Herdenkingsconcert (Wiel Oehlen)	Pag.	2
In Memoriam (het bestuur)	Pag.	4
Het nieuwe gemeentewapen van Beekdaelen (Jack Jetten)	Pag.	7
Amerikaanse gasten ('van een gids in opleiding' Elly van Malkenhorst)	Pag.	10
Gezèkdes en oetdrökkinge rond d'r bak, deil 2 (Els Diederer)	Pag.	15
Sjpreuke van mooder, deil 3 (Jo Luijten en Wiel Oehlen)	Pag.	20
Opstelwedstrijd 2019 (Nicolle Driesen namens de jury)	Pag.	22
Rectificaties en aanvullingen 1 (de redactie)	Pag.	25
Gemengd nieuws (uit het privé-archief van Jack Jetten)	Pag.	28
Rectificaties en aanvullingen 2 (de redactie)	Pag.	30
Hoeve Laar / Laarhof (Esther Steins)	Pag.	31
Het noodlot van Willy Dols (Jack Jetten)	Pag.	38
John Dekkers en de schilderijen in de Isidoruskapel van Swier (Rob Kooiman)	Pag.	43
Rinus aan het woord, enkele herinneringen aan de familie Emonds (Rinus van den Nieuwenhof)	Pag.	50
Het korte maar bijzondere leven van Jan Willem L'Ortye (1792-1844) uit Wijnandsrade, deel 1 (Jos L'Ortye)	Pag.	59
Rectificaties en aanvullingen 3 (de redactie)	Pag.	64
Hengelsportvereniging Wijnandsrade springlevend (Jo Luijten)	Pag.	67

Herdenkingsconcert

75 jaar bevrijding en 300 jaar kasteel (in de huidige vorm)

Het zal niemand zijn ontgaan. In september stond een groot gedeelte van Limburg stil bij vijfenzeventig jaar bevrijding. Ook Wijnandsrade. Op zaterdag 14 september was de kleine binnenplaats van het kasteel het toneel van het officiële bevrijdingsconcert van de gemeente Beekdaelen. Die plechtigheid werd aangegrepen om ook feestelijk aandacht te besteden aan het driehonderdjarige bestaan van het kasteel in zijn huidige vorm. Driehonderd jaar geleden betekende de beëindiging van een wrede oorlog (de Spaanse Successie-oorlog) het begin van een periode van wederopbouw in Limburg; net als de bevrijding uit de Tweede Wereldoorlog vijfenzeventig jaar geleden.

De Koninklijk Erkende Fanfare Sint Caecilia, de initiatiefnemer en organisator van dit festijn, trakteerde de vele bezoekers, onder wie burgemeester Geurts, op een gevarieerd en hoogstaand programma dat werd ondersteund met bijpassend en vaak aangrijpend beeldmateriaal vanaf een reusachtig scherm. De fanfare verzorgde de muziek, met verdere medewerking van een doedelzakspeler van de 'Coriovallum Pipe Band' en de zangeres Linda Steins. Enkele mensen die de bevrijding bewust hebben meegemaakt schetsten in geanimeerde gesprekken hun oorlogservaringen aan het aanwezige publiek. Twee jongeren droegen

Plaatsgenoot Harry L'Ortye aan het woord over zijn oorlogservaringen
(foto: Kirsti Heijnen).

gedichten voor: Myrthe Marell een overpeinzing over 4 mei en Omar Dalloul, die drie jaar geleden als negenjarig kind de oorlog van nu in Syrië ontvluchtte (wat doet denken aan de vervolgte Joodse kinderen in de Tweede Wereldoorlog), een Arabische vredestekst. Het programma werd op de sfeervol ingerichte kleine binnenplaats van het kasteel vakkundig gepresenteerd door onze voorzitter Wilfried Dabekaussen, die daarbij verhelderend stil stond bij de geschiedenis van het kasteel en bij het einde van de Tweede Wereldoorlog. Ondersteund door een groot gelegenheidskoor sloot de fanfare sfeervol af met enkele mooie hymnes en het Limburgse volkslied. Het koor was samengesteld uit om en nabij tachtig zangers en zangeressen, allemaal afkomstig uit de dorpskernen van de voormalige gemeente Groot-Nuth. De organisatoren en de vele bezoekers kunnen terugkijken op een waardig en bijzonder geslaagd concert.

Wij mogen inmiddels al vijfenzeventig jaar ononderbroken in vrede en vrijheid leven. En – ook al is het van een heel andere orde – na het vertrek van de Engelse huurlegers uit deze contreien in het begin van de achttiende eeuw is het kasteel van Wijnandsrade in driehonderd jaar tijd uitgebouwd tot het mooiste kasteel van de gemeente Beekdaelen. Laten wij het koesteren!

Wiel Oehlen

Sfeerimpressie bevrijdingsconcert (foto: Kirsti Heijnen).

In Memoriam

Truus Cortenraad-Zweers

Op 3 juni 2019 overleed Truus Cortenraad-Zweers in de leeftijd van 77 jaar in Eijsden, waar zij met haar echtgenoot Frans Cortenraad woonachtig was. Zij waren sinds 1965 getrouwd en hadden een zoon Wouter. Frans was sinds 1973 burgemeester van de gemeente Wijnandsrade en Truus heeft hem daarbij zoveel als mogelijk ondersteund. Dat betekende ook dat zij mee moest verhuizen naar Ittervoort toen hij in 1980 in dezelfde functie werd benoemd in de gemeente Hunsel en dat deed ze ook toen hij in 1988 in Eijsden werd benoemd. Vanaf de zomer van 1967 kwam er een schaduw over haar leven, toen haar gezondheid knakte en niet meer terugkwam. Toch zette zij zich steeds weer in met een luisterend oor en met een helder oordeel, waarmee zij een belangrijke bijdrage leverde aan de gemeenschap waarvan zij deel uitmaakte. Vanaf medio jaren negentig kwam er een einde aan haar actieve leven buitenshuis en moest zij regelmatig worden opgenomen in het ziekenhuis. Toen Frans het erevoorzitterschap van de Vrienden van Wijnandsrade eind 1981 aanvaardde, betekende dit dat hij en zijn echtgenote blijvend met de inwoners van ons dorp verbonden en betrokken zouden blijven. Ook Truus heeft met grote belangstelling de ontwikkelingen hier gevolgd, ofschoon haar ziekte het dikwijls verhinderde om nog op bezoek te komen. Haar overlijden na een langdurige ziekte heeft velen geschokt. Haar uitvaart op 6 juni in de kerk van Mariadorp-Eijsden werd druk bezocht en het was een indrukwekkend afscheid met veel warmte en genegenheid.

Ondanks haar ziekte was Truus altijd dankbaar voor wat zij kreeg en voelde zij zich rijk en gelukkig. De herinnering aan haar zal in Wijnandsrade niet uitgewist worden. Wij wensen Frans en Wouter veel sterkte met dit verlies en met hun verdriet. Zij moge rusten in vrede.

Netty Engels-Geurts

Op 24 juli 2019 is Netty Engels-Geurts uit Schinnen na een kort ziekbed overleden. Haar kook- en bakkunst was in de Euregio alom bekend. Al in 1977 publiceerde zij het succesvolle *'Bookeskook n'n Opzat, Moorevlaai'*, een kookboek met Limburgse gerechten, waarmee zij de baktradities van de 'gewone Limburgers' wilde behoeden voor de vergetelheid. In de jaren daarna schreef zij, ondersteund door haar man Wil, meer dan veertig kook- en bakboeken. Bijzonder ingenomen en trots was zij met het boek *'Leer Limburgs koken'* dat zij samen met haar dochter Peetje maakte. Zij zag dit boek ook als een overwinning op de mensen die kritisch stonden tegenover haar geslaagde inspanningen om Peetje, die met het syndroom van Down werd geboren, met succes naar de reguliere basisschool en het middelbaar beroepsonderwijs te laten gaan.

Voor de gemeenschap van Wijnandsrade was Netty-Engels-Geurts een bekende persoonlijkheid. Ruim 37 jaar was zij verbonden aan het internationale Cultuur- en Folklorefestival in en rondom Kasteel Wijnandsrade. Daarbij gaf zij aan de 35 medewerkers van het Limburgs eeterras advies en ondersteuning bij de bereiding van hun gerechten. Haar man Wil en dochter Peetje waren daarbij altijd haar rechterhand. Niet alleen uit de eigen provincie, maar ook uit België en Duitsland kwamen veel bezoekers haar stand bij het Limburgs eeterras bezoeken om haar gerechten te proeven en mee te nemen voor thuis. In de loop der jaren is een hechte band gegroeid met de familie Engels, waarbij het respect voor de traditionele Limburgse culinaire cultuur tot uiting kwam. Het festivalbestuur was bijzonder trots op het feit dat zij met Netty zo veel jaren heeft mogen samenwerken. Op 19 juni 2019 kreeg zij nog de prestigieuze Jo Hansenprijs voor Volkscultuur. Vlak daarna werd zij ziek en overleed zij vrij plotseling op 24 juli 2019. Wij zijn Netty veel dank verschuldigd. Zij zette Limburg onnavolgbaar culinair op de kaart. Wij zullen de herinnering aan haar levend houden. Dat zij nog rusten in vrede.

Miets Brewers

Op 16 augustus 2019 overleed Miets Brewers in de gezegende leeftijd van 93 jaar in Kerkrade. Miets heeft van 1932 tot 1977 op de kasteelhoeve van Wijnandsrade gewoond als pleegkind van burgemeester Godfried Opfergelt, na de vroegtijdige dood van haar vader die een landbouwbedrijf had op de hoeve Krekelberg te Schinnen en die haar moeder met drie jonge kinderen achterliet. Miets groeide op in ons dorp en zondags kwamen familieleden daar gezellig samen. Later bleef zij met haar oom op 'Gen Hoes' wonen en doordat zij een warme en zorgzame persoonlijkheid was met veel gevoel voor humor, was zij geliefd bij velen in het dorp en daar buiten. Ze had graag familie, vrienden en kennissen om zich heen. Later heeft zij pastoor Maessen jarenlang verzorgd en bleef zij in contact met allen die in haar leven een rol speelden, met de opgewektheid die haar kenmerkte.

Aan het eind van haar leven werd het stil om Miets heen en ging haar gezondheid achteruit. De plechtige uitvaartmis in de St. Elisabethkapel te Heerlen op zaterdagmorgen 24 augustus werd door velen bijgewoond en bood troost. Het was treffend dat boven de overlijdensannonce stond: 'Haar leven was groot voor allen'. Ook al was zij al lang uit ons dorp weg, Miets werd niet vergeten en zal ook na haar overlijden niet vergeten worden. Een bijzonder mens is weggefallen en nu mag zij rusten in vrede.

Het Bestuur van de Vrienden van Wijnandsrade

Het nieuwe gemeentewapen van Beekdaelen

Op woensdagmiddag 10 juli 2019 is een delegatie van de Hoge Raad van Adel naar kasteel Wijnandsrade gekomen om daar in de ridderzaal aan het gemeentebestuur van Beekdaelen het diploma uit te reiken van het nieuwe gemeentewapen. Dat nieuwe wapen vervangt de oude wapens van Onderbanken, Nuth en Schinnen.

Na de herindeling moest er een nieuw wapen komen en Emile Berger, de juridisch medewerker van de voormalige gemeente Nuth, boog zich met enkele adviseurs over een ontwerp, dat was samengesteld uit elementen in de wapens van de fuserende gemeenten. Toen de nieuwe gemeenteraad het ontwerp op 2 januari 2019 had vastgesteld, hechtten ook de Hoge Raad van Adel en de minister van Binnenlandse Zaken er hun goedkeuring aan. Uiteindelijk was het aan koning Willem Alexander om het wapen te verlenen en daar werd een prachtig diploma van vervaardigd. Aan de voorzitter en de secretaris van de Hoge Raad van Adel jhr. mr. Pieter de Savornin Lohman en mr. Marc Reinder Maximiliaan Maria Scheidius werd verzocht om dit diploma uit te reiken aan het gemeentebestuur. Omdat ondergetekende vlak daarvoor aan waarnemend burgemeester mr. drs. Bas Verkerk een rondleiding had gegeven door kasteel Wijnandsrade, vond deze de ridderzaal van het kasteel de meest geschikte plaats voor deze handeling. Als voormalig sleutelbewaarder van het koninklijk graf te Delft besefte de heer Verkerk het historische belang van deze overdracht en vond hij dit een waardige plek. Juist omdat hij ook al een rondleiding had gekregen door kasteel Amstenrade en nog wel door Leila van Lidth de Jeude née gravin de Marchant et d'Ansembourg was het een enorme

opsteker, dat hij voor Wijnandsrade koos en niet voor Amstenrade. Dat zegt veel over de uitstraling die onze ridderzaal heeft in historisch perspectief.

Die middag kwamen de bijzondere gasten alsmede enkele leden van het College van B&W, de heer E. Berger en een aantal hoofdambtenaren ter plekke samen en na koffie en vlaai genuttigd te hebben, werd aan mij verzocht om in het kort wat over de geschiedenis en betekenis van het kasteel te vertellen. Er is daar voldoende adeldom aanwezig als ik alleen al denk aan de originele schouw met de familiewapens van de geslachten Von dem Bongard en Maschereil uit 1554. De afvaardiging van de Hoge Raad van Adel toonde zich uiterst geïnteresseerd en de leden waren ook verguld met het boek van Eppo Brongers over de geschiedenis van het kasteel, dat zij mee naar huis kregen. Daarna vertelden beide heren iets over het ontstaan en de functie van de Hoge Raad van Adel en legden zij de betekenis van het nieuwe gemeentewapen van Beekdaelen uit.

Dit kent drie velden. Om de verbondenheid van de drie voormalige gemeenten te onderstrepen, zijn in het onderste veld van het schild twee groene, golvende dwarsbalken aangebracht. Die staan symbool voor de vele beken, dalen en heuvels die de nieuwe gemeente kent. Verder zijn in het wapen twee elementen uit de vroegere gemeentewapens aangebracht: de leeuw van Onderbanken en Nuth en het slangenkopkruis van Onderbanken en Schinnen. De leeuw is de dubbelstaartige gekroonde leeuw van het Land van Valkenburg, waaronder een groot deel van het grondgebied van Beekdaelen ressorteerde. Die leeuw stond ook in de wapens van Schimmert, Schinnen, Amstenrade en Hulsberg en sinds 1982 in dat van Nuth. De heraldische kleur is 'keel' (=rood) in een zilver vlak. Het andere element is een slangenkruis van zilver, dat komt uit het wapen van de adellijke familie Huyn van Amstenrade, een riddersgeslacht uit de 14^e eeuw. Servaes Huyn van Anstenrode werd toen vermeld als leenman van de hertog van Brabant. Dit kruis stond ook in de wapens van Amstenrade, Jabeek, Merkelbeek, Bingelrade en Oirsbeek. De ontwerper moest een keuze maken uit diverse elementen uit de vroegere gemeentewapens. Het is jammer dat bij de selectie de keper van de familie Von dem Bongart is afgefallen. Die stond nog wel in het wapen van Nuth.

Aan het einde heb ik nog wel vermeld dat er een verborgen rehabilitatie was gelegen in de komst van de Hoge Raad van Adel naar Wijnandsrade. Omdat na de Franse tijd de adeldom van het Koninkrijk der Nederlanden opnieuw moest worden vastgesteld, werd Baron Ferdinand von dem Bongart ingelijfd bij de ridderschap van Limburg. Bij Koninklijk Besluit van 16 februari 1816, no 62 werd hij benoemd tot Graaf de Bongard tot Wijnandsrade. Maar Ferdinand had ook goederen in het Rijnland, onder

andere Schloss Paffendorf, waar hij merendeels verbleef. Toen hij in 1819 werd uitverkozen om als grootste landeigenaar in het Pruisische kanton Bergheim bij de huldiging van de koning van Pruisen tegenwoordig te zijn, werd hij bij Koninklijk Besluit van 22 maart 1820, no 18 vervallen verklaard uit de Nederlandse adeldom. Zijn zoon Ludwig werd toen nog wel uitgenodigd om de plaats van zijn vader in te nemen, maar die toonde geen belangstelling. Ik beschouw dit bezoek van de Hoge Raad aan het kasteel, dat de familie Von dem Bongart van 1531 tot 1916 onafgebroken als Stamslot in gebruik heeft gehad, als een symbolische handreiking om deze jammerlijke episode voorgoed af te sluiten.

De voorzitter en de secretaris van de Hoge Raad van Adel Pieter de Savornin Lohman (rechts op de foto) en Marc Reinder Maximiliaan Maria Scheidius (links) overhandigen het nieuwe wapen aan waarnemend burgemeester Bas Verkerk. (foto: gemeente Beekdaelen).

De ridderzaal van kasteel Wijnandsrade is vanaf heden ook de ridderzaal van Beekdaelen en ook al staat de heraldische keper niet meer in het gemeentewapen, de ridders van Beekdaelen weten waar hun home gelegen is en dat heeft diep historische wortels. En de Hoge Raad van Adel zal nooit vergeten hoeveel de Van Bongarts in vier eeuwen heerschappij voor onze regio betekend hebben. Daarom: noblesse oblige!

Jack Jetten

Amerikaanse gasten

'Van een gids in opleiding'

Op een mooie zonnige dag in september hebben mijn echtgenoot Henk en ik voor twee Amerikanen en twee inwoners van Wijnandsrade een cultureel historische rondleiding verzorgd. Het was de eerste keer nadat we eerder dit jaar samen met Riek Meijers, Silvia Stals, Hubert Gerards, Rein Krikke en Jo Luijten een paar bijeenkomsten hadden bijgewoond die tot doel hadden nieuwe gidsen voor kerk en kasteel op te leiden. Wilfried Dabekaussen en Jacques Jetten hebben ons op een paar zondagen direct na de ochtendmis ingewijd in de geheimen van het kasteel en de kerk.

We wisten inmiddels het een en ander over deze twee monumenten van Wijnandsrade maar het Amerikaanse echtpaar Peter Sugia en Barbara Swier had heel specifieke vragen. Barbara's tante was vanuit Amerika op zoek gegaan naar de achternaam Swier en was daarbij uitgekomen bij de familienaam Swier die nog voorkomt in Noord Holland. Verschillende personen met die achternaam hebben Barbara en Peter tijdens hun vakantie dit jaar in Nederland opgezocht. Daarnaast waren ze erg benieuwd naar de plaats Swier in Limburg. Of wij ze daarover eens iets konden vertellen? Dat had niet bij de lesstof van de gidsenopleiding gezeten maar we hebben ons best gedaan. Gelukkig was er veel in de oude bulletins te vinden.

Samen met hun gastheer en -vrouw Fred en Irina van 'Braat's Bed and Breakfast' hebben we eerst het kasteel bekeken en daar zoveel mogelijk over verteld. Ze waren zeer geïnteresseerd en heel blij met een afdruk van een oude kaart waarop Wijnandsrade en Swier voorkomen en de 'Geschiedenis van het Kasteel Wijnandsrade' van E.H. Brongers. Barbara schreef mij later dat ze in de V.S. iemand gaat vragen dit boekwerk voor haar te vertalen. We hebben in en om Swier een paar typisch Limburgse boerderijen bekeken en zij waren uiteraard bijzonder geïnteresseerd in het restant van een Amerikaans vliegtuig uit de Tweede Wereld Oorlog in de boerderij van Snijders. Ze genoten die ochtend met ons van de prachtige omgeving van Wijnandsrade en Swier die zich die ochtend op zijn allerbest liet zien maar ze waren, denk ik, toch een beetje teleurgesteld dat er geen directe link is gevonden tussen haar achternaam en 'the hamlet' Swier.

Elly van Malkenhorst

Barbara Swier

Peter Sugia

(foto's: Elly van Malkenhorst)

Om ons te bedanken schreef Barbara de navolgende brief.

'My name is Barbara Swier. It is my maiden name. An aunt who has been our Swier family historian has traced our Swier family back to Bovenkarspel and Enkhuizen in the northern part of the Netherlands back through 8 generations, losing information on that last generation with a man named Hendrik Swier who was said to have come from England, but there was no more information beyond that. Imagine our surprise to hear there is a village in Holland called Swier. No one had known of this before a few years ago. We decided it was time to visit Holland to do a little investigating. Swier is not an easy place to find as it is so small as not to be found on most maps. But once we found it, we tried to find a place to stay as close as we could get. We found a wonderful bed and breakfast home in Wijnandsrade that is hosted by Fred and Irina Baart. When I contacted Fred, I let him know why we were coming to this particular area of Holland. He was so sweet; he said he would see if he could find someone who could possibly give us some information about the hamlet of Swier. Shortly afterwards, Fred emailed us, telling us he found someone who not only was knowledgeable about Swier, but they were willing to give us a tour and tell us what they knew. On Thursday, September 12, Henk and Elly Van Malkenhorst met us at the castle in town. Fred and Irina joined us, and we had such a lovely day. First we toured the castle grounds and castle itself. We were in good hands

as Henk and Elly gave us a lot of fascinating history about the castle, the church, the baron, and the area. After a little snack and coffees at the castle, we headed off to Swier. We were shown which farms had once been owned by the Swier families, and one of the farmers graciously told us what he knew about the history of his farm. We also visited another farm that had once been a Swier farm; in the courtyard stood a wheel from an American plane that had crashed in their field during WWII. Both farms were beautiful. We also visited the newer shrine that was built on the outskirts of Swier. Henk surprised me with a copy of a map of Swier dated 1866 and also provided me with a book written all about Swier. I am going to try to find a way to have it translated into English. It was a wonderful day spent with wonderful people in a most wonderfully beautiful setting. Henk and Elly were so informative and also fun. And we loved that Fred and Irina joined us; they loved learning more about their community, too. We wish to once again thank both couples for such a special day. Whether the Swiers of this particular hamlet are my long-ago relatives is a question that may never be answered, but I will forever have a warm place in my heart for this area and the four people whose generous gift of their time will always be a special memory in my life'.

V.l.n.r.: Elly van Malkenhorst, Barbara Swier, Peter Sugia en Henk van Malkenhorst bij de Isidoruskapel van Swier (foto: Fred Baart)

In den Haversack, Putstraat 58, 6361DK Nuth
www.haversack.nl / 06-51324571 / info@haversack.nl

Hoofdstraat 45 A
6333 BE Schimmert
Tel: 045 - 4042348

www.sproncken.nl
info@sproncken.nl

**installatietechniek
Frans Hagemans**

Parallelweg Zuid 67
Hulsberg
045 - 405 32 86
06 - 206 34 033

WATER - GAS - CV

Canisius
DE LEKKERE STROOP UIT LIMBURG

Stroopfabriek Canisius Henssen BV
Nagelbeek 6-8
6365 EK Schinnen
Tel. +31(0)46-443 1212
info@canisiusstroop.nl www.canisiusstroop.nl

De Osseploeg

Natuurlijk leuks voor binnen en buiten

www.osseploeg.nl

advies - beheer - beleggingen - taxaties

W R M makelaars.nl

Zinkenstraat 33 | 6363 EG Wijnandsrade
Tel. 045 - 5650594 | wrm-realestate@hetnet.nl

Gezèkdes en oetdrökkinge rond d'r bak, deil 2¹

1. *Goesj dien broeëd oeët op 't water.* Ben royaal, kijk niet op een kruimeltje.
2. *Kinger houte d'r sjömmel oet 't broeëd.* Kinderen zorgen dat er niets verloren gaat. Zij hebben het voor die tijd al op.
3. *Uuëveral weëd broeëd gebakke.* Op ander plaatsen kan het ook goed zijn. Men kan overal zijn brood verdienen.
4. *'t Is gesjneje broeëd.* Alles is netjes voor je klaar gemaakt. Het is gemakkelijk.
5. *Es me broeëd wilt höbbe, moet me neet op d'r oave sjoape.* Als je wil eten moet je daarvoor werken.
6. *Beëter ein broeëd i g'n tesj dan ein vaer op d'r hood.* Beter goed gevoed dan goed gekleed.
7. *'t Zal vannach e bruuëdje bakke.* Het gaat hard vriezen.
8. *Dat is vuur d'r bekker.* Dat is klaar.
9. *Heë hat zie broeëd broeëdnuuëdig.* Hij is aan versterking toe. Hij heeft gebrek.
10. *Druuëg broeëd eëte.* Te kort hebben.
11. *Leëve op water en broeëd.* Zuinig aan doen. Gestraft zijn.
12. *Deë zörg nog vuur broeëd en hat al genoeg aan d'r kant.* Men zorgt meestal voor meer als men nodig heeft.
13. *e Kind van witte wèk.* Een verwend kind.

¹ Deel 1 is verschenen in Bulletin 63, 2019.

14. *Deë ziene wèk vuur èt, mót zien zjwartbroeëd noa eëte.* Als je jong bent niet te hard van stapel lopen.
15. *Bak intieds, óntlieënt gei broeëd.* Wie op tijd klaar is, heeft geen andere nodig.
16. *Wievöäl kinger, zoeëvöäl broeëd.* Hoeveel kinderen ook, er wordt wel eten voor gevonden.
17. *De kuns geit om broeëd.* Een kunstenaar heeft het vaak niet breed, de kunst is belangrijk. Hij is blij als hij te eten heeft.
18. *Doa kèns te gein druuëg broeëd van eëte.* Daar is niets mee te verdienen.
19. *D'r mouthuuëvel (molshoup) is in d'r oave geweë.* De vlaai heeft luchtballen gekregen.
20. *Die bringe zich ongerein gein vla.* Als bepaalde families niet al te beste contacten hebben. Elkaar vlaai brengen was namelijk een gewoonte.
21. *De kachel aanmake, plezier make.*
22. *Mèt ieëmes de kachel aanmake.* Iemand belachelijk maken.
23. *Heë sjteit aan d'r baktroag.* Hij doet zwaar werk.
24. *Deë lik in d'r oave.* Werd gezegd als iemand te laat kwam op een vergadering of in het stamcafé. Eigenlijk is het de spot drijven met diegene die schuld was aan het invallen van de oven door nalatigheid.
25. *Heë hat de kèrmessjink nog neet oeët.* Als iemand te laat kwam op een vergadering of in het stamcafé.
26. *Ouw wègke ophoale.* Wèk of witbrood werd bewaard in de kelder, oude wittebroden naar boven halen kwam niet vaak voor, dat was voorbij. Dat er wittebrood werd gegeten was verleden tijd. Oude zaken ophalen heeft geen zin, men moet vooruit kijken.
27. *Dun va leër en dik va sjmeër.* Een goede vlaai heeft een dunne bodem en ruim beleg. Het tegengestelde is *eërpelvla* (aardappelenvlaai) of *'ne leëre lap* (zeemlederen lap, dunne bodem, karig belegd). Gasten kregen de eerste versie en dienstmeisjes en knechten de minder soorten vlaai. Om te voorkomen dat men zich vergiste bij het verdelen van de vlaai, werd er een lucifer rechttop ingestoken.²

² Purnot, Jo, Dun va laer; diek va sjmaer, <http://historischekringcadierenkeer.nl/nieuws/52-publicaties-keerderkroniek/historie-links/1151-vlaje-bakke.html>, geraadpleegd 25-04-2017

28. *Dat is eërpelvla.* Vlaai van slechte kwaliteit
29. *Dat is 'ne leëre lap (zeem).* Een vlaai (bodem) van slechte kwaliteit.
30. *Die is aan d'r linzevla.* Uitgeteld zijn (in verwachting). (Omdat Linzenvla tien dagen bewaard kan worden, werd deze op voorhand in huis gehaald).
31. *De vla geit uuëver de plaat.* Een dikke vrouw op een fiets.
32. *Vöäl kook bakke van ein ei.* 'Kook' is luxe gebak. Veel uiterlijk vertoon, echter weinig inhoud.

Oavevuur in d'r bakaove (foto: Els Diedereren).

33. *Sokker sjtruie op 'nen aangebrende vla.* Als een fout is gemaakt, deze proberen te verbergen.
34. *Dat is kèrmes zonger vla.* Een feest waaraan het belangrijkste ontbreekt.
35. *Die zint oet de moerevlabuurt.* Achterstandswijk.
36. *Heë wèt neet wie heë de vla moet aasjnije.* Hij weet niet hoe hij beginnen moet.
37. *Lek vinger, lek doem.* Snoepen van het beleg, m.n. d'r sjpieës van rieëstevla, het smeüige beleg van rijstenvla), heerlijk, lekker. Het loopt gesmeerd.
38. *Leëverkeukskes bakke v'r neet.* Zin of geen zin, je moet het doen.

39. *Deë roumwaffele beloaf hat, meint zich al get went heë keukskes bakt.* Beloven is gemakkelijk, maar doen?
40. *Kook nao geld.* Alle waar naar geld.
41. *D'r kook is op.* Het feest is voorbij.
42. *'n Sjmouwer of kiem* is een dubbeldikke boterham, die uit de vuist gegeten wordt.
43. *'t Is om te lache, nuuëge gelieënd en ach gebakke.* Vroeger werd vaker brood geleend bij de burens als jezelf geen brood meer had voordat de bakdag was aangebroken. Na 'd'r bak' werd dan een gelijk aantal teruggegeven. Het was dan ook heel vreemd als er in plaats van negen broden, maar acht werden teruggegeven. Als iemand belachelijk boven zijn stand doet.
44. *Zie deit niks es bakke en klakke.* Zij maakt altijd wel iets lekkers klaar.
45. *Geëf 't 'm mer ins good op zie broeëd.* Straf hem maar eens goed.
46. *Doa hat d'r bekker zien wief doergejaag.* Brood met veel gaten.
47. *Heë is bekker aan.* Hij is gepakt.
48. *Eine keël wie eine wèk.* Zachtaardige man
49. *Doa zit heë aan gebakke.* Hij kan niet meer terug.
50. *Doe bis nog neet langs Sjmeets bakkes!* Wacht even het is nog niet klaar, denk maar niet dat je van me af bent! In dorpen waar toevallig een bakker Smeets woont, wordt vaak gedacht dat het een plaatselijke uitdrukking betreft, echter het wijdverspreide gezegde gebruikt men in heel Limburg en in het Rijnland (Duitsland).³ Het hier genoemde bakkes zou gelegen hebben op de hoek van de Bergse (holle) weg en Pontstraat in Kunrade. In 1661, na het partagetractaat, waarbij Limburgse dorpen verdeeld werden in Spaanse en Staatse gebieden, uitte de onderlinge rivaliteit zich in vechtpartijen tussen jongemannen van Ubachsberg, Eys en Simpelveld tegen die van Voerendaal, Klimmen en Hoensbroek. Als de eerste groep aanvankelijk succes had, reageerde de tweede met: "Wach effe, geer zeet nog neet langs Sjmeets bakkes!!" Keerde de eerste groep huiswaarts, werden zij in de holle weg (ontkomen niet mogelijk) aangevallen met 'mispelaere kule". Het heeft meer verspreide bekendheid gekregen in de omgeving. ⁴ Op de Facebookpagina

³ De uitdrukking komt voor in het Rijnland en Limburg o.m. Keulen, Düsseldorf, Bonn, Neuss en Aken

⁴ Thewissen H., 2004, pag. 46 en noot 64

Limburgse oetsjpraake en gezèkdes, 2-10-2017, worden de volgende plaatsen genoemd: Zitterd, Gelaen, Sjènne, Sjpawbik, Beeg, Kirchroa, Berg en Valkeberg.⁵

De Rijnlandse versie klinkt: 'Du bist noch nicht lans (sic) Schmitz Backes'. Het echte bakhuis zou in Keulen hebben gestaan onder de naam Schmitz, in de Severinstrasse, even voor de Severinustoren. Misdadigers die als straf in het openbaar gegegeld werden, moesten van de Frankenturm naar die van Severinus lopen. Waren ze het bakhuis van Schmitz voorbij, dan hadden ze hun tortuur zo goed als overleefd.

De Keulse Volkcultuurkenner Reinold Louis beweert dat als men langs Schmitz Backes voorbij was, je uit de problemen was, de stad uit. Is men er nog niet langs, betekent dat, dat je er nog niet van af bent. Volgens het woordenboek van Aken konden beulen je voorbij *Schmetz Backes* niets meer maken.

Els Diederer

Mobiele hout gesjtoakde bakoave deë in 2010 is geconstrueerd door John Starmans oet Geweustroa. Mèt deze bakoave weëre in de umligkende dörper vla en vleëkes gebakke bie festiviteite. D'r oave sjeit op 'n kar, die getrokke wuurt door 'ne tractor (foto: Els Diederer).

⁵ <https://de.wikipedia.org/wiki/Severinstorburg>
'<http://www.mitmachwoerterbuch.lvr.de/detailansicht.php?Artikel=Schmitz%20Backes&Eintrag1=989>: <http://www.express.de/sprichwort-soko-klaert-das-raetsel-um-schmitz-backes>..

Sjpreuke van moeder, deil 3

In 'Bulletin Wijnandsrade 62' startten wij een reeks met Limburgse volkswijsheden, opgetekend uit de mond van de generatie van onze ouders en grootouders. Dit allemaal geïnspireerd door Tina Luijten-Daemen (de moeder van Jo Luijten), die graag uit de hoek kon komen met oorspronkelijke dialectwoorden en grappige of diepzinnige spreuken. Haar zoon Jo is op een gegeven moment 'haar gezegdes' gaan opschrijven, zodat het nageslacht er nog altijd van kan genieten. Hierna volgt weer een tiental volkswijsheden afkomstig van zijn moeder. Wij hebben daarbij zoveel mogelijk de spelling overgenomen gebaseerd op haar uitspraak, in de hoop en verwachting daarmee ook zo dicht mogelijk in de buurt te blijven van de oorspronkelijke spelling.

Kent u ook oude gezegdes (én hun uitleg)? Dan mag u die aan ons doorgeven, zodat wij ze in een volgende editie van dit bulletin kunnen opnemen. U kunt ze mailen naar jam.luijten@ziggo.nl of w.oehlen@kpnmail.nl.

Jo Luijten
Wiel Oehlen

De mos allein dat aete wat de maag vreug.
(Overdaad schaadt).

Wat neet kint is nog noeëts gebeurd.
(Het onmogelijke bestaat niet).

Dat is mer ein roet oet 't vinster.
(Het valt allemaal wel mee. Bij regen toch nog de zonnige kant van het leven proberen te zien).

Miert koud, april naat, bringt kaore in 't vaat.
(Na tegenslag komt voorspoed).

Dae haet zich aan d'r duuvel gebeeche.
(Steun zoeken bij verkeerd volk).

De kins ginne ouwe baom umplante.
(Oude mensen moet je met rust laten).

Dae haet nieks op de rubbe.
(Dat is een armoedzaaier).

Soms most te schwiege um dich verstaonbaar te maken.
(Zwijgen kan het verstandigste antwoord zijn).

Auch 'n sjlum hin lik waal ins in de nieëtele.
(Ook een slimmerik gaat wel eens in de fout).

Sjtremg hierre regere neet lang.
(Streng bazen blijven niet lang aan de macht).

Herkomst: Tina Luijten-Daemen

Wordt vervolgd

E. Marell Verhuur

Evenementen-materialen

**Terstraten 9, 6361 GJ Nuth
Tel. 045 - 577 85 02**

Opstelwedstrijd 2019

Volgens traditie organiseerden de Vrienden van Wijnandsrade ook dit jaar weer een opstelwedstrijd voor groep 8 van de St. Stefanusbasisschool. De winnaar kreeg de Pater van der Zee trofee uitgereikt, dit jaar uit handen van toen nog onze waarnemend burgemeester Bas Verkerk. Dit jaar was het onderwerp: 'Schrijf een opstel over onze nieuwe gemeente Beekdaelen: Wat betekent de gemeente voor jou en je burens?' Ter voorbereiding bezochten de kinderen het gemeentehuis in Nuth. Zij kregen in de raadszaal uitleg over de taken van de gemeente van de locogriffier en van ons bestuurslid Jack Jetten. Juf Jojanneke begeleidde de leerlingen op school verder. Het bleek een moeilijk onderwerp voor de leerlingen. Het winnende opstel werd geschreven door **Myrthe Marell**

De jury oordeelde over haar opstel als volgt: 'Zij schreef een goed gestructureerd en taaltechnisch sterk opstel. Myrthe denkt aan de mensen en aan de dieren in de gemeente. Het opstel geeft een duidelijk overzicht van de verschillende problemen, maar geeft meteen ook oplossingen'. Zij kreeg voor haar opstel een 8+. Het gemiddelde van de klas was een 7-. Ondanks dat het een moeilijk onderwerp was, kreeg geen enkele leerling een onvoldoende. Dankjewel kinderen van groep 8!

Nicolle Driessen (namen de jury)

De jury van de Van der Zee Trofee 2019 bestond uit: John Bruls, Wilfried Dabekaussen, Nicolle Driessen, Jack Jetten, Riek Meijers, Karien Schrijen en Esther Steins.

Winnaar Trofee Van der Zee 2019

Hieronder volgt het opstel van Myrthe:

De gemeente Beekdalen

Natuur

Ik als burgemeester van Beekdalen ben blij dat ik door de koning ben gekozen om jullie burgemeester te mogen zijn. Als jullie burgemeester wil ik dat we samen werken aan een oplossing om de natuur langer met ons mee te laten gaan, en daar gaan we samen als gemeente iets aan doen. Ik hoop dat jullie allemaal willen helpen, ik doe als burgemeester ook natuurlijk wat.

Ik zal meer prullenbakken plaatsen, om het milieu schoon te houden

De mensen gooien veel afval op straat, omdat er misschien geen prullenbak in de buurt is. Dan is in de natuur gooien de makkelijkste oplossing. Maar niet de beste voor de natuur. Daarom wil ik dat er meer prullenbakken op straat komen, vooral op wandelpaden of op picknickplekken. Zo hebben we samen een schoner milieu. Ik weet dat ik niet om de vijf meter een prullenbak kan plaatsen. Er zal nog wel afval in de natuur liggen, maar er ligt misschien minder afval. Als we dat met meer gemeenten doen, gaat het vast beter met de natuur. Maar jullie kunnen helpen, door alles in de prullenbakken te gooien of als er geen prullenbak is het dan in je jaszak of in je tas te doen en het dan thuis weg te gooien, of houd het even vast tot je een prullenbak tegen komt.

Dieren

Ik ben dol op dieren, daarom wil ik dat dieren zich ook thuis voelen in de gemeente Beekdalen. En daarom om dieren ook een beetje te helpen, om hun ook wat natuur te kunnen geven. Daarom ga ik natuurparken aanleggen dan heb je meer natuur voor herten, konijnen, zwijnen, vossen en vogels en nog veel meer dieren (Ik doe het wel niet in de buurt van huizen). Of speciale dierenuitlaatplekken, daar kun je dan je huisdieren uitlaten.

Beweging

En om volwassenen en kinderen een beetje te laten bewegen zorg ik er voor dat mensen ergens kunnen wandelen zodat ze lekker aan het bewegen zijn. Of meer sportzalen, bewegen is goed voor lichaam en geest.

Maar niet alleen sportzalen, nee, ook hockeyvelden, voetbalvelden, tennisbanen, hardlooppaden. Ook een half uurtje op school bewegen iedere dag lijkt mij goed. Ik kan het aan scholen vragen en als ze het leuk vinden koop ik sportmaterialen voor ze, daar kunnen ze dan leuke oefeningen voor bedenken. Ik kan ook voedingsdeskundigen vragen of ze les willen geven over gezonde voeding, en ook als scholen uitleg willen krijgen over gezonde voeding. En dan twee keer in het jaar een sportevenement organiseren en dat je je met je klas op kunt geven en dat je daar ook gezond eten kunt pakken.

Luisteren naar mensen in de gemeente

Om de vier jaar moeten mensen stemmen voor de gemeente. De gemeenteverkiezingen zijn voor mij belangrijk. Maar als jullie iets zien dat beter in de gemeente kan, e-mail of schrijf ons dan. Dan kunnen we dat als gemeente oplossen en dan helpen wij jou.

Hangplekken

Voor jongeren is chillen heel fijn. Lekker met vrienden praten maar soms doen ze dat op plaatsen waar dat niet mag. Daarom wil ik als jullie burgemeester in ieder dorp ongeveer 2 a 3 hangplekken (Ligt eraan hoe groot het dorp is) voor jongeren. (Niet dat volwassenen daar niet mogen komen). Bijvoorbeeld een lekker bankje met een overkapping.

Prijsuitreiking door waarnemend burgemeester Bas Verkerk aan Myrthe Marell (foto: gemeente Beekdaelen).

Rolstoel

Mensen die in een rolstoel zitten, kunnen moeilijk in restaurants komen of in cafés. Dan moeten ze een drempel op en dat gaat bijna niet. Of als ze trappen op moeten, dat gaat niet in je eentje als je in een rolstoel zit, want je kunt natuurlijk niet altijd iemand bij je hebben die je moet helpen omdat je iets niet kunt. Daarom wil ik bij restaurants, café 's of trappen in de gemeente dat je wel met een rolstoel naar binnen kunt gaan of een trap op. Want als je in een rolstoel zit, ben je niet ineens anders dan de rest. Je kunt dan ook gewoon uit eten of wat gaan drinken.

Zorg

Mensen die zorg nodig hebben, moeten we altijd zorg geven. Bijvoorbeeld als iemand ouder is en niet meer voor zichzelf kan zorgen, moeten we die persoon helpen. Of iemand die alleenstaand is en zijn medicijnen nodig heeft, maar ze zelf niet kan pakken. Die mensen hebben zorg nodig en mensen zoals jij en ik kunnen die mensen helpen. Door hen de zorg te geven die ze nodig hebben. Als mensen dat zouden doen voor iemand die het nodig heeft, zouden we een hele fijne gemeente kunnen worden. En iemand die zorgt voor mensen die het nodig hebben, is een held.

Rectificaties en aanvullingen (1)

Richard Claessens, de auteur van de bijdrage 'Napoleons soldaten uit Wijnandsrade' die in het vorige bulletin verscheen, attendeerde ons op een foutje.

In zijn artikel heeft hij het onder andere over de soldaat Schengins. Deze komt niet uit Wijnandsrade, maar vermoedelijk uit de buurt van Maastricht, mogelijk uit de huidige provincies 'Belgisch Limburg' of 'Luik'. Hij sneuvelde niet bij Albufeira, maar bij Albuera in Spanje. De militaire administrateur schrijft 'Albuhera' en dan is de vergissing snel gemaakt, temeer daar er in deze periode ook in Portugal werd gevochten. En bij Albuera vochten tienduizend Portugezen mee. De plaatsen liggen zo'n honderdvijftig kilometers van elkaar verwijderd aan de Spaans-Portugese grens. Waarvan akte.

De redactie

MOTOREN REVISIE STEINS

Motoren Revisie Steins, al meer dan 25 jaar een begrip in de revisie wereld, heeft zich ontwikkeld tot de specialist op het gebied van:

- revisie van Diesel-, Benzine- en LPG motoren
- krukassen slijpen
- krukassen balanceren
- scheuronderzoek (kruk)assen
- testen en reviseren van common rail injectoren
- draai en freeswerkzaamheden
- verkoop van onderdelen, ruilmotoren, turbo's, en brandstofpompen.

In onze, geheel vernieuwde werkplaats, hebben wij alle expertise, van personenwagen tot industriemotor, onder één dak. We werken uitsluitend met gekwalificeerd personeel, stuk voor stuk professionals! **Motoren Revisie Steins, vakmanschap en kwaliteit.**

DE VALKENBERG 7 • VALKENBURG A/D GEUL • T +31 (0)43 - 609 01 09 • MOTORENREVISIESTEINS.NL

VLOK&S ERKEND

KLUSSENBEDRIJF W. Maessen V.O.F.

Verricht alle onderhoudswerkzaamheden in en rond het huis en bedrijfspanden

Biedt uitkomst aan:

- Particulieren
- Kantoren
- Bedrijven
- Scholen
- Instellingen

Geen voorrijkosten

Alleen de gewerkte uren worden in rekening gebracht

Swier 75

6363 CL Wijnandsrade

Tel: 045 524 47 42 Mob: 065 36 75 654

E-Mail: wj.maessen@home.nl

**Producten
op basis van
enzymen**

Voor totale hygiënische zuiverheid

Bionova NV:

Evangeliestraat 66a, 9220 Hamme, België
Tel: +3252554393, Fax: +3252554721, Mobile: +32477473936

Teheuxstraat 1, 6363 ED Wijnandsrade, Nederland
Tel: +31455241055, Fax: +31842272666, Mobile: +32477473936

louis.cordewener@biomix.eu
www.biomix.eu

VISUMBUREAU - LIMBURG

Marie Louise Coeijmans - Roebroek
Swierderkerkweg 55
6363 CJ Wijnandsrade
tel. 045 5245498 / 06 27213920

www.visumbureau-limburg.nl

DAS MONTAGE

Keukens Badkamers Interieur

Marco Das

Jan Maenenstr. 26
6363 AE Wijnandsrade

06 46 16 66 33

das-montage@ziggo.nl

Gemengd nieuws

Wijnandsrade 28 januari 1954 – Enkele jaren geleden schonk een milde geefster, die onbekend wenste te blijven, ter verfraaiing van de St. Stephanuskerk te Wijnandsrade een mooi schilderij met de beeltenis van Onze Lieve Vrouw van Altijddurende Bijstand. Een dankbare pastoor J. Deckers — thans pastoor te Rothem — gaf het schilderij een goede plaats achter in de kerk. In de loop der jaren werd het schilderij een middelpunt van vrome devotie. De parochianen staken bij de beeltenis van O. L. Vrouw menig kaarsje op ter verhoring van hun wensen en smeekbeden. Hoe verwonderd moeten de parochianen geweest zijn, toen zij op zekere dag bemerkten dat het schilderij verdwenen was. Sommigen hadden 't eerst niet eens opgemerkt en gewoontegetrouw een kaarsje aangestoken onder de plaats, waar voorheen, het schilderij had gehangen. Toen men navraag ging doen bij de pastoor, toonde deze zich zeer verbaasd. Het mysterie van het verdwenen schilderij verspreidde zich als een lopend vuurtje door het dorp. „Wie zou dat gedaan hebben?“ was de vraag van de dag. Achteraf is het raadsel opgehelderd. De onbekende milde geefster heeft klaarblijkelijk het schilderij uit sympathie voor pastoor Deckers, toen die destijds te Wijnandsrade parochieherder was, geschonken. Nadat pastoor Deckers te Rothem benoemd werd, vond zij het eigenlijk niet juist, het schilderij te laten hangen. Zij beschouwde het meer als 'n persoonlijk geschenk aan de pastoor. Het heeft lang geduurd eer zij haar voornemen ten uitvoer bracht. Zij is met een bestelwagen het schilderij komen ophalen en heeft het naar Rothem gebracht. Aanvankelijk bestonden er zelfs plannen onder de parochianen om de beeltenis van O. L. Vrouw van Altijddurende Bijstand weer terug naar Wijnandsrade te halen. Dit is echter niet gebeurd.

Wel heeft pastoor Körner de juist benoemde burgemeester J. Snijders gevraagd een nieuw schilderij van O.L. Vrouw aan de parochie te schenken om Gods zegen over de vervulling van zijn ambt af te smeken. Het schilderij werd verworven van de Nebo-stichting te Nijmegen. Zo kunnen de parochianen opnieuw in hun vertrouwde hoekje kaarsjes opsteken en bidden tot O. L. Vrouw voor haar Altijddurende Bijstand.

N.B. Bij nader inzien bleek de gulle schenkster van het schilderij de toenmalige huishoudster van pastoor Deckers te zijn, waardoor een en ander verklaarbaar werd.

Wijnandsrade 12 november 1954 – Maandag 15 november zal in deze gemeente een tourneedag worden gehouden door het Verbond voor Veilig Verkeer. 's Middags zal een geluidswagen propaganda maken, terwijl aan het publiek gratis propagandamateriaal zal worden uitgereikt. De tourneedag wordt besloten met een filmavond in zaal L'Ortye. Aanvang 8 uur. Toegang gratis.

Wijnandsrade 24 december 1954 – In de vergadering van Bestuur en Raad van toezicht van de Boerenleenbank Wijnandsrade op vrijdag 31 december 1954 werd tot directeur dezer Bank gekozen de edelachtbare heer Jos. Sniijders, ter voorziening in de vacature ontstaan door het overlijden van de heer E. L'Ortye. Eveneens werd, in afwachting van de algemene vergadering, tot tijdelijk bestuurslid gekozen de heer Jos Houben.

Wijnandsrade 6 februari 1862

verleden. — Als een zeldzaamheid is opgemerkt, dat omrent de gemeente Wijnandsrade in Limburg in den Staats-almanak van 1862 voorkomt: Dat de heer P. J. l'Ortije, daarsurgemeester; J. W. l'Ortije, Wethouder; P. J. l'Ortije, secretaris en C. J. H. l'Ortije, gemeente-ontvanger is. — Te En-

Wijnandsrade 7 januari 1955 - Zondag had in zaal L'Ortye een algemene ledenvergadering plaats van de afdeling Wijnandsrade van de Rooms Katholieke Mijnwerkersbond. De Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie werd hierbij nader toegelicht en besproken door de heer Vroomen uit Sittard. Van de rondvraag werd door enkele aanwezigen gebruik gemaakt.

Wijnandsrade 21 oktober 1926 - Binnenkort zal alhier een cursus geopend worden in bemestingsleer. Landbouwers, die nog aan dezen cursus wensden deel te nemen, kunnen zich aanmelden bij de heer Portz, secretaris van de Boerenbond.

Wijnandsrade

Wijnandsrade 13 maart 1975

(uit het privé-archief van Jack Jetten)

Rectificaties en aanvullingen (2)

In 'Bulletin Wijnandsrade 63' stonden wij in de rubriek 'Gemengd nieuws' uitgebreid stil bij de onrust die in de jaren zeventig van de vorige eeuw werd veroorzaakt door de plannen voor een grootschalige gemeentelijke herindeling in Zuid-Limburg. Ondanks hevige protest gingen die plannen in 1982 (gewoon) door en werd Wijnandsrade onderdeel van de gemeente Groot-Nuth. Naar aanleiding van dat artikel ontvingen wij van ons lid van het eerste uur Math Marell een foto van een miniposter, die in die tijd op de voordeur van het Gemeenschapshuis heeft geprikt.

De redactie

Hoewe Laar / Laarhof

Op een frisse en zelfs wat gure ochtend in het vroege najaar word ik warm ontvangen door Jo en Rina Pakbier op hoeve Laar voor dit interview. In de keuken brandt de houtkachel. De prachtige oude schouw en authentieke eikenhouten deuren, die toegang bieden naar andere delen van de woning, lichten al een tipje van de sluier op over de eeuwenoude geschiedenis van deze boerderij. Onder het genot van vers gezette koffie en heerlijke zelf gebakken appeltaart gaan we in gesprek aan de keukentafel.

Een stukje geschiedenis over hoeve Laar

Hoewel op de klepel van de poort, die ingang biedt tot de hoeve, het jaartal 1800 vermeld staat, kent de hoeve al een veel langere historie. Het adellijk huis Lore, Laer of Laar was in de 13^e eeuw een leen van de abdijs Kloosterade (Rolduc). In de 13^e eeuw tot 1262 had ridder Gerard van Scheringen het in leen van de Abdij. Vóór 1383 ontving Elisabeth van Laar het in leen van Valkenburg. In 1383 had Gerard van Retersbeek het eveneens in leen van Valkenburg. Daarna behoorde het niet meer aan Valkenburg maar opnieuw aan Rolduc. Het geslacht Retersbeek bleef het bezitten tot ongeveer 1560. Winand van Retersbeek stierf en liet het na aan zijn vrouw Catharina Dobbstein. Zij stierf in 1579 en liet het na aan haar broer Pierre Dobbstein, die het in 1589 overnam. Wilhelmina Dobbstein-Doenrade huwde Thiery ab Agris, wiens zoon Renier ab Agris zu Laar in 1628 huwde met Anne de Schwartzenberg. Renier stierf in 1679 en liet Laar na aan zijn dochter Anne ab Agris, vrouw van Godschalk d'Heisterman, die stierf in 1709. Hun dochter Anne Elisabeth d'Heisterman was gehuwd met Jean Louis van Schmal, die het in 1709 overnam. In 1711 neemt Jean Godfried de Gronsveld-Nyvelstein het over als echtgenoot en minnaar van Anne Elisabeth van Heisterman, weduwe van Schmal. In 1773 stonden Anne Bernardine de Gronsveld en haar kinderen Laar af aan haar schoonzoon en schoonbroer Baron van Broich zu Durweiss, die het in 1780 overnam. Hij was gehuwd met Anna van Gronsveld. In 1785 annuleerde Anne Bernardine de Gronsveld deze familiebeslissing en nam het goed wederom over. Als zij het in 1791 overneemt, is het kasteel verdwenen en is het slechts een boerderij, omgeven met vijvers. Na haar dood erft haar dochter, barones van Broich de boerderij. Deze heeft de boerderij al in gebruik gehad van 1777 tot 1785. De boerderij Laar was in de 19^e eeuw lang in bezit van de familie L'Ortye en rond 1865 aangekocht door de familie Drummen uit

Wijnandsrade. Omstreeks 1880 was Louis Drummen burgemeester van Wijnandsrade.

In 1953 wordt de hoeve gekocht door Victor van Hoven en Bertha van Hoven-Voncken. In 1968 wordt de boerderij verpacht aan dochter Rina die in 1969 trouwt met Jo Pakbier. In 1971 kopen Jo en Rina boerderij Laarhof.

Deze foto is voor hoeve Laar gemaakt tijdens dors-werkzaamheden. Op de achterste rij staat Louis Drummen; 6de persoon van links, met hoge hoed op en stok in de hand (foto: uit het archief van Rina en Jo Pakbier).

Hoeve Laar
(foto: uit het archief van Rina en Jo Pakbier).

Bertha van Hoven (moeder van Rina) met dochter Jeanne en zoon Fernand.
(foto: uit het archief van Rina en Jo Pakbier).

Het gezin Pakbier op hoeve Laar

Rina Pakbier-Hovens, geboren in 1944 te Elsloo, kwam met haar ouderlijk gezin in 1954 op hoeve Laar wonen. Als oudste dochter van vier kinderen hielp ze vanaf de basisschool mee in het boerenbedrijf. Na de basisschool ging ze naar de Huishoudschool en daarna volgde ze nog enkele cursussen waaronder het middenstandsdiploma. Het was vanzelfsprekend dat ze een belangrijke taak ging vervullen op de boerderij. Haar broers gingen naar kostschool en haar zus ging in de zorg werken.

Rina leerde Jo Pakbier kennen in 1965 bij café Curfs in Wijnandsrade, tijdens een studiedag van de 'jonge boeren'. Jo was immers ook een boerenzoon van een gemengd boerenbedrijf in Ubachsberg. Hij was de oudste zoon van een gezin van 9 kinderen. Hij was een echte verenigingsman en lid van de voetbalvereniging van Ubachsberg en zat in het bestuur van de jonge boeren. In 1969 trouwden Jo en Rina.

Jo en Rina hebben altijd een boerenbedrijf met akkerbouw en veeteelt (koeien en varkens) gehad. Jo vertelt dat een dergelijk gemengd boerenbedrijf als voordeel heeft dat het zekerheid biedt in tijden dat bijvoorbeeld de ene tak minder goed gaat of de teelt (deels) mislukt. Jo bewerkt de akkers, samen zijn ze met het vee in de weer en Rina heeft zich altijd bezig gehouden met de administratie. Op de 30 hectare die de boerderij rijk is, staan granen, suikerbieten, mais en gras voor de koeien. Meestal hadden ze ongeveer 20 zeugen en 30 melk- en vleeskoeien.

Wynants

Ze konden niet nog meer koeien melken, omdat de koeien dagelijks de spoorweg over moesten om gemolken te worden. De omknelling door het reïnsponor dat sinds 1896 vlak achter de boerderij loopt als ook de autosnelweg, die langs de voorzijde van de boerderij loopt, hebben hun werkzaamheden op de boerderij niet altijd even makkelijk gemaakt. Hierdoor is de boerderij enkel bereikbaar via de onderdoorgang van 3,5 meter hoogte, die onder de autosnelweg doorloopt.

Hoeve Laar (foto: Esther Steins).

Afgelopen april vierden Jo en Rina hun gouden huwelijk. Hun huwelijk werd bekroond met vier dochters; Ceciel, Monique, Jeanette en Sybille en acht kleinkinderen. Rina heeft het werk als boerin altijd met grote passie gedaan. Haar dochters, waarvan drie in de agrarische sector verder zijn gegaan, heeft ze wel altijd de wijze les mee gegeven om naast hun werk op het boerenbedrijf ook nog een part time baan te hebben. Dit geeft naast meer financiële zekerheid, ook in sociaal opzicht meer genoegen. Ze hebben het bedrijf vier jaar geleden aan hun dochters overgedragen. Er wordt niet meer gemolken op de boerderij en de zeugen zijn er ook niet meer. Wel verzorgt Jo nog enkele vleesdieren die rond de boerderij lopen. Verder genieten Jo en Rina in hun vrije tijd onder andere van de kleinkinderen en de moestuin. Jo is al meer dan 50 jaar een fanatieke jager. Daarnaast is hij erebestuurslid van de Koninklijk Erkende Fanfare

van Wijnandsrade. Deze fanfare werd in 1892 opgericht op deze bijzondere boerderij door burgemeester Louis Drummen, die in deze periode op de boerderij woonde. Hij betaalde de eerste instrumenten voor de fanfare en schonk de vaandel aan de vereniging.

Op de website van de fanfare van Wijnandsrade is terug te lezen dat de familie Drummen niet alleen financieel goed bedeeld was, maar daarbij ook hart had voor het muziek- en verenigingsleven. Hoe mooi is het om te zien dat nu, meer dan 125 jaar later op diezelfde boerderij nog steeds iemand woont die niet alleen altijd zijn boerenleven met veel passie heeft uitgevoerd, maar ook nog steeds een belangrijke functie voor diezelfde fanfare bekleedt!

Esther Steins

Bronvermelding:

Limburgse kasteel landschappen in verandering – Katrien de Vos-Reesink
Fanfarewijnandsrade.nl

(foto: uit het archief van Rina en Jo Pakbier).

Wynantsgroep

Luijten GROEP

luijtengroep.nl

Alles in één hand, dat ontzorgt!

Luijten Groep is een dynamisch en energiek bedrijf, dat bestaat uit een team met groene vingers, harde werkers en knappe koppen. Sinds de oprichting in 2003 hebben we al menig project met plezier mogen ontwikkelen, uitvoeren en onderhouden.

Luijten Groep staat voor totale ontzorging van onze opdrachtgevers. We bundelen onze krachten, werken samen en combineren de beste diensten van onze bedrijven zodat we van ontwikkeling tot advies en van uitvoering tot nazorg een maatwerk totaalpakket kunnen bieden. Samenwerking versterkt! Luijten Groentechniek BV, Equipment Service Zuid BV en Greenspot & Co BV bundelen haar talenten in Luijten Groep!

Luijten Groentechniek

- Design & Construct
- Tuin aanleg en onderhoud
- Openbare ruimte
- Landschap beheer
- Grondverzet
- Boomverzorging
- Gladheidsbestrijding
- Reinigingstechniek

Equipment Service Zuid

- Inkoop, verkoop en verhuur materieel
- Onderhoud en reparatie van alle merken machines
- Grondverzet
- Transport
- Groenvoorziening en cultuurtechniek
- Kleinmaterieel
- Infra en bouwtechniek
- Reinigingstechniek

Greenspot & Co

- Design & Construct
- Natuurlijk spelen
- Sport & adventure
- Beleef en beweegruiimte
- Participatie
- Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Thermiekstraat 21 | 6361 HB Nuth | +31 (0)45 565 0711 | info@luijtengroep.nl

Professioneel
en betrouwbaar!

petit

• verbindt ••

• telecom • projectmanagement • IT oplossingen • domotica & beveiliging

Stationstraat 59 • 6361 BH Nuth • T 045 524 23 24 • petitverbindt.nl

Live your own style!

KAPSALON LA VIE PETIT

OPFERGELTSTRAAT 14 • 6363 BW WIJNANDSRADE • T. 045 577 88 80

WWW.LAVIEPETIT.NL

Het noodlot van Willy Dols

Een jongeman die zo veelbelovend startte, maar die steeds weer door het noodlot van de oorlog werd getroffen en daar ook uiteindelijk aan bezweek, ik kan geen beter voorbeeld bedenken dan de Sittardenaar Willy Dols.

(Foto's: uit het privé-archief van de auteur).

Jan Willem Hubertus Marie Dols werd op 23 maart 1911 geboren als zoon van Hubertus Marie Dols en Helena Petronella Tercken. Hij was de oudste van vier kinderen in het gezin. Zijn vader was technisch chemicus en hij had politieke ambities, want in 1923 nam hij met een eigen lijst deel aan de gemeenteraadsverkiezingen. Tot aan het verbod van de bezetter op de gemeenteraden in september 1941 bleef hij raadslid. In de zesde klas van de lagere school kreeg Willy les van Adolf Hubertus Simonis, die later bekend is geworden als publicist van veel (streek)historische en volksculturele publicaties. Daarna ging hij twee jaar naar de Mulo en stapte toen over naar de HBS. Hij bleek zeer goed in zijn talen te zijn. Daarom vervolgde hij in 1931 de studie aan de Katholieke Universiteit Nijmegen, nadat hij was bijgespijkerd in Grieks en Latijn. Hij bleek een briljante student te zijn en begon al spoedig te publiceren in tijdschriften. Omdat hij zijn doctoraal examen in de letteren en wijsbegeerte, vak Nederlandse taal, op 29 november 1938 cum laude afsloot, werd hij door zijn leermeester prof. dr. Jac. van Ginneken voorgedragen voor een vijfjarig professoraat in de germanistiek aan de Universiteit van Dorpat

(thans Tartu) in Estland. Aan het eind van het jaar eiste het Duitse gezantschap in Tallinn echter, dat er een Duitse kandidaat zou worden benoemd en toen een halfjaar later Estland door Duitsland werd bezet, was een benoeming voor Dols definitief van de baan. Maar een andere baan doemde voor hem op, een lectoraat aan de Universiteit van Praag. Dols werd voorgedragen door het ministerie van O & W in Den Haag. Om zich hierop voor te bereiden volgde hij lessen in de Tsjechische taal aan de Leidse universiteit. Maar ook hier haalde de oorlog een streep door de rekening. Na de bezetting van Tsjecho-Slowakije door de Duitsers zag het ministerie van de uitzending af.

Daarom begon Willy Dols in januari 1939 als leraar Nederlands aan het college 'Christus Koning' van de paters Minderbroeders Conventuelen op kasteel Wijnandsrade. Hij werd daar aanbevolen door mgr. dr. P.J.M. van Gils. Hij werd door pater provinciaal Carolus Hoyng aangenomen voor 15 lesuren per week en daarvoor ontving hij 500 gulden met kost en inwoning. Hij kreeg een kleine kamer toegewezen in het oude gedeelte van het kasteel, niet ver van de ridderzaal. Hij gaf les in retorica, Engels en Frans, vaderlandse geschiedenis en Nederlands. Het kostte hem veel voorbereiding, maar hij wilde het zo goed mogelijk doen en hij vond het lesgeven leuk, zo schreef hij in een brief aan zijn nicht. Het wonen in een klooster en de heersende sfeer in een klooster vielen hem echter tegen. In zijn vrije tijd werkte hij aan zijn proefschrift, want de wetenschap was en bleef zijn eerste passie. Vanaf april verving hij nog tijdelijk een leraar in Maastricht.

In september 1940 werd hij benoemd tot leraar aan de MMS van de zusters Ursulinen te Sittard. Uit het feit dat de wedde daar 850 gulden bedroeg, kan men opmaken dat de Conventuelen een arme kloosterorde was. In maart 1941 aanvaardde hij een volledige betrekking aan het Bisschoppelijk College, ook in Sittard en dit was voor vast, omdat zijn voorganger was overleden. Deze baan behield hij tot eind augustus 1943 met een onderbreking van een klein jaar studieverlof waarin hij intensief aan zijn dissertatie over de Sittardse diftongering werkte. Misschien belastte hij zichzelf teveel, want de leerlingen vonden hem weliswaar een vriendelijke man, maar hij had wel wat ordeproblemen. Hij verzamelde veel dialectgegevens tijdens talloze tochten door onze provincie en grensgebied om een dialectgeografie op te stellen. Met het oog op zijn emeritaat als hoogleraar in 1947, had prof. Van Ginneken bepaald dat Willy Dols zijn opvolger moest worden op de leerstoel Algemene Taalkunde. Daarom moest het proefschrift zo snel mogelijk klaar zijn voor promotie. Dat Willy eind augustus 1944 halsoverkop Sittard verliet, kwam omdat hij een tip van zijn jongste broer die bij de gemeente werkte kreeg,

dat Sittardse mannen zouden worden opgeroepen voor de Arbeitseinsatz. Hij zou in Zuid-Limburg graafwerkzaamheden moeten verrichten. Om daaraan te ontkomen, reisde hij naar Arnhem waar zijn zus Jeanny woonde. Helaas werd Arnhem midden september geëvacueerd in verband met de Operatie Market Garden. De Slag om Arnhem zou er losbarsten. Duizenden geallieerde parachutisten werden gedropt om belangrijke strategische bruggen te veroveren, maar zij hadden niet gerekend op zoveel tegenstand van de Duitsers. Samen met zijn zus en zwager vluchtte Dols op 23 september en onderweg ontmoette hij een gezin met een jonge moeder, vijf kleine kinderen en een doodzieke vader. Het was het gezin van Carel Beke, die leraar aan een Mulo was en die later bekend zou worden als de schrijver van de populaire kinderboeken over Pim Pandoer. Willy bood aan hen te helpen uit de frontlinie te ontsnappen en na veel omzwervingen over de Veluwe kwamen zij op donderdagavond 28 september doodvermoeid aan in Putten, waar bleek dat Beke hoogoplopende koorts had.

De verzetsbeweging van het Gelderse plaatsje Putten beschoot in de nacht van 30 september op 1 oktober 1944 vanuit een hinderlaag een auto met officieren van de Wehrmacht. Bij het vuurgevecht werden een Duitse officier en een verzetsman gedood. Een andere officier vluchtte zwaargewond en sloeg alarm. Daags daarna vond een vergeldingsactie plaats op bevel van generaal Christiansen. Het dorp Putten werd omsingeld, alle vrouwen en kinderen werden tot 's avonds in de kerk opgesloten en de mannen en jongens in de school en de eierhal. Zes mannen en een vrouw werden doodgeschoten en meer dan honderd woningen in brand gestoken. Op 2 oktober gingen 659 mannen op transport naar Amersfoort, waarvan er later 58 om gezondheidsredenen werden vrijgelaten. Bij de razzia werd ook Willy Dols opgepakt, maar Carel Beke was te ziek en die lieten ze met rust. Toen Dols uit het huis werd gehaald waar hij zich verborgen had, mocht hij op zijn verzoek nog even terug. Daar gaf hij aan mevrouw Mia Beke zijn tas met daarin de dissertatie. Hij vroeg haar die voor hem te bewaren, omdat zijn levenswerk erin zat. Zij stopte de tas in de kinderwagen bij de baby en daar is ze gebleven tot het gezin weer veilig was. Willy ging op transport naar Kamp Amersfoort en op 11 oktober per trein naar het concentratiekamp Neuengamme. Er waren 13 mannen die uit de trein sprongen. Later werden de mannen uit Putten verspreid over andere

kampen. Daar stierven de meesten door ondervoeding, dwangarbeid en ziekten. Slechts 48 keerden na de oorlog terug, waarvan er vijf spoedig overleden als gevolg van de ontberingen. Willy Dols kwam vanuit Neuengamme terecht in het Noord-Duitse Auszenlager Husum-Schwesing, niet ver van de Deense grens. Hij verbleef daar in barakken met 2500 gevangenen uit 14 landen. De gevangenen moesten werken aan verdedigingswerken, waarbij ze gedwongen werden om tot hun middel in het koude water te staan. Dat opgeteld bij de vermoeiende marsen, slechte voeding, mensonterende omstandigheden en ontberingen werd voor Willy te veel en op 5 november 1944 overleed hij aan dysenterie. Op 6 november werd hij samen met twee anderen in Husum in een gemeenschappelijk graf begraven. Om hem een individueel graf te geven, heeft de Nederlandse Oorlogsgravenstichting zijn stoffelijke resten op 12 mei 1955 overgebracht naar het Nederlands ereveld Lübeck te Lübeck-Vorwerk (D.). Toen bekend werd dat Willy Dols de verschrikkingen van de oorlog niet had overleefd, werd zijn familie overstelpt met condoleancebrieven. De dissertatie over de Sittardse diftongering werd in 1953 alsnog postuum uitgegeven. Deze werd in taalkringen met lovende kritieken ontvangen. De wetenschappelijke wereld noemde hem een bijzondere taalkundige.

(foto: uit het privé-archief van de auteur).

Hij was een schuchtere, introverte maar zeer intelligente jongeman. Hij is ongetrouwd gebleven. In een van zijn brieven schreef hij: 'Troost vind ik alleen in de wetenschap waaraan ik al mijn liefde zal geven, omdat die mij nooit in de steek zal laten'. Hij lijkt op foto's afstandelijk, maar in werkelijkheid was hij warmvoelend, meelevend en behulpzaam. Het beste bewijs daarvan is zijn onbaatzuchtige hulp aan de familie Beke, die hem uiteindelijk het leven heeft gekost. Zijn naam staat vermeld op de gedenkplaat voor de als gevolg van de oorlog omgekomen leden van de academische gemeenschap van de Nijmeegse Universiteit en in de wijk Stadbroek te Sittard is een straat naar hem genoemd. Zijn nagedachtenis wordt ook in Wijnandsrade in ere gehouden, waar hij kort heeft gewoond en gedoed in een uiterst benarde tijd.

Jack Jetten

Literatuur

- V. Bartholomeus, Altijd die schim in het duister, De Limburger 15 oktober 2016.
- R. van Hout, Willy Dols, mens en taalwetenschapper met hart en ziel, Jaarboek Het land van Zwentibold, 2011, pag.159-166.
- J.J.A. Jetten, Column Willy Dols, De Beekdaeler 2 oktober 2019.
- W.F.A.F. Dols, Willy Dols – Voorbij een brug, Sittard-Putten, 2016.
- L. Limpens, Willy Dols 1911-1944, Een verwachting die niet in vervulling mocht gaan, Sittard-Geleen, 2011.
- L. Limpens, Zestig jaar Willy Dols, Sittardse diftongering, Perikelen rond de publicatie, Jaarboek Het land van Zwentibold, 2013, pag.141-146.
- NN, Wie is Willy Dols?, www.willydolsstichting.nl
- M. van Oostendorp, De tragische dood van een taalgeleerde, Onze taal, januari 2011, pag. 24-25,
- G. Urlings, Een leven in de knop gebroken, De Limburger 26 februari 2011.
- Wikipedia, Willy Dols, www.wikipedia.nl

John Dekkers

(en de schilderijen in de Isidoruskapel van Swier)

De vier schilderijen in de Isidoruskapel in Swier maakten mij nieuwsgierig naar het verhaal erachter. Het verhaal van Isidorus, maar zeker ook van de kunstenaar erachter. Die kunstenaar is John Dekkers en woont in Swier. Hij wilde er graag iets over vertellen. In zijn huis en atelier interviewde ik hem en vertelde hij over zijn werk, zijn leven en over deze schilderijen in de Isidoruskapel in het bijzonder.

John Dekkers komt rond 1976 met zijn gezin in Swier wonen. Het huis Swier 13 wordt gekocht van de familie Crutzen, die ernaast een nieuw huis aan het bouwen is. Het is een van de mooiste huizen in Swier, met een gevel met spits dak en een entree met een ronde boog, gebouwd in 1936. Daarvoor woonde John, zijn vrouw Elly en zoon Falko in Kunrade op het Onze-Lieve-Vrouweplein. Maar ze waren op zoek naar een oude boerderij of een mooi en vrij gelegen huis. In Swier vinden ze zo'n huis, met veel ruimte voor een aan te bouwen atelier en een weidse blik aan de achterzijde. John zelf heeft er dan al een hele reeks verhuizingen opzitten, zeventien in totaal. Hij wordt geboren in Helmond in 1943, in de oorlog. Zijn vader is leraar lichamelijke oefeningen en gaat kort daarna lesgeven in Maastricht, daarna in Sittard en later in Hoensbroek op het St. Janscollege. Ook John gaat naar het St. Janscollege. Als hij zijn diploma heeft, wil hij graag naar de kunstacademie. Zijn vader vindt dat geen goed plan, maar een collega van hem, de tekenleraar Herman Filott overtuigt hem van het talent van John. Bij deze tekenleraar, die op de Emmaberg in Valkenburg woont, volgt John dan al twee jaar privé tekenlessen. John heeft trouwens tijdens zijn middelbare schoolperiode al een paar prijzen te pakken: tweemaal een eerste prijs voor illustraties en twee keer een zilveren medaille voor zijn schilderijen. Tenslotte mag John naar de kunstacademie gaan van zijn vader, maar hij moet er wel zijn onderwijsbevoegdheid bij halen om in ieder geval van een inkomen verzekerd te zijn. Op de Stadsacademie voor Toegepaste Kunst in Maastricht, waar hij van 1961 tot 1965 lessen volgt, kiest John voor de afdeling vrij schilderen. Hij krijgt er les van onder andere Willy Gorissen en Harry Koolen. Daarna gaat John naar Tilburg om aan de Academie voor Beeldende Vorming de opleiding tot tekenleraar te volgen. Als hij deze opleiding afgerond heeft, gaat hij enkele maanden naar Den Haag en Amsterdam, waar hij avondcursussen in zijn vakgebied volgt. John

Wynant, stude

verblijft ook enige tijd in Hoorn en Enkhuizen om er te schilderen en te exposeren. Van jongs af aan gaat John vaak met zijn ouders op vakantie in Spanje. Hij tekent er veel. Als hij eens op het strand van Cadaqués zit te tekenen komt de grote kunstenaar Salvador Dali voorbij, die daar woont. Deze vraagt hem: 'Ben je al op de academie? Het ziet er goed uit wat je maakt! Ik zou niet naar de academie gaan! Kom maar eens bij mij in het atelier werken'. Dat doet John natuurlijk. Hij is er vier of vijf dagen en het wordt een waanzinnige ervaring met veel drukte, door de vele medewerkers en de beroemde meester in het middelpunt. De tekeningen die John door de jaren heen van het Spaanse landschap maakt, zullen hem later goed van pas komen bij de verbeelding van het levensverhaal van de heilige Isidorus van Madrid. De ontmoeting met Salvador Dali en de kennismaking met diens schilderijen heeft grote indruk gemaakt op John, zo zal blijken.

(foto: Rob Kooiman)

Rond 1970 begint het werkende leven van John Dekkers met een baan als docent tekenen en kunstgeschiedenis aan het St. Janscollege in Hoensbroek en de pedagogische academie in Heerlen. Hij blijft daarnaast vrij werk maken en werk in opdracht. Voor particulieren tekent of schildert hij portretten en voor gemeenten en bedrijven maakt hij wandschilderingen of olieverfschilderijen voor de bestuurs- en directiekamers. In zijn vrije werk worden landschappen, figuren en portretten geliefde thema's. Hij gaat deze thema's op fantasievolle wijze combineren. Net als in het werk van Dali speelt het bovennatuurlijke een belangrijke rol in zijn schilderijen. Vooral in zijn vroege werk schildert John alles heel precies: vrouwen, naakten, staan in een landschap, een kasteel zweeft in de lucht of een boerderij staat op een tafel. Deze

schilderijen geven uitdrukking aan verlangens, melancholie en andere emoties. In een latere periode schildert John meer expressief. De emotie zit nu meer in de wijze van schilderen: de thema's blijven, maar de kleuren en de penseelstreken zijn krachtiger. Uiteindelijk gebruikt John beide stijlen of combineert ze in één schilderij. Hij blijft ook schetsen maken van landschappen en model- en portretstudies en bewaard deze als bronnen in zijn atelier om later in grote schilderijen te gebruiken.

In 2000 wordt de Isidoruskapel in Swier gebouwd en John Dekkers wordt gevraagd om vier schilderijen voor de kapel te maken. Hij neemt de opdracht graag aan, maar wil wel als kunstenaar de vrijheid hebben om zijn eigen keuzes te maken voor wat betreft de voorstellingen. Verwacht niet de stereotypische voorstellingen uit de katholieke traditie, maar beelden die voor mensen van nu herkenbaar zijn. Als we de voorstellingen van de vier schilderijen een voor een bekijken wordt dat duidelijk. Bij binnenkomst direct links is het onderwerp een wonder dat Isidorus verrichtte. Hij liet namelijk een bron ontspringen in een tijd van grote droogte. In de voorstelling van John zien we hoe drie mensen getuigen zijn van dit wonder, maar ieder van hen reageert anders. Waar een man en een vrouw het gebeuren vol bewondering of vol van geloof aanschouwen, draait een tweede vrouw haar hoofd weg, alsof ze het niet kan of wil geloven. Dit laatste wordt niet vermeld in het oorspronkelijke verhaal, maar is een toevoeging van John, die daarmee de twijfel of ronduit afwijzing van velen ten aanzien van deze wonderen, zeker in onze tijd, verbeeldt. Het volgende paneel heeft als onderwerp 'De beschuldiging'. De vrouw van Isidorus, Maria de la Cabeza, wordt beschuldigd van overspel. We zien haar vrij machteloos en ontdaan voorgesteld. De twee mannen, waaronder Isidorus, discussiëren over de beschuldiging. Isidorus neemt het duidelijk voor Maria op. Hij gelooft in God, maar hij gelooft ook in de oprechtheid van zijn vrouw. Met haar blauwe kleding lijkt de vrouw op Maria, de moeder van Jezus, maar dit is dus Maria de la Cabeza ofwel Maria van het Hoofd, omdat haar hoofd als overblijfsel bewaard wordt en zij via dit reliek aangeropen wordt om regen te brengen. We gaan naar de overzijde waar het volgende verhaal over Isidorus wordt uitgebeeld. Isidorus besteedde veel tijd aan zijn gebeden en werd er daarom van verdacht zijn werk als boerenknecht te verwaarlozen. Toen zijn baas hem om die reden ging opzoeken, trof die hem inderdaad biddend in plaats van werkend aan, maar tegelijkertijd zag hij dat twee engelen in zijn plaats het land aan het ploegen waren. Hier kiest John Dekkers voor een moment dat mogelijk vooraf is gegaan aan dit wonder en waarin een van de engelen Isidorus geruststelt met de woorden: "Ga jij maar lekker bidden, wij regelen dit wel", zoals John het zelf verwoordt. Op het vierde en laatste

Wynants

paneel verbeeldt John de volgende legende: Isidorus en Maria hadden een zoon. Deze zoon van Isidorus en Maria valt tijdens het spelen in een diepe put; de ouders kunnen niets anders doen dan bidden. Plotseling stijgt het water in de put en duwt zo het kind naar boven. John Dekker kiest er niet voor om dit wonder zelf te verbeelden, maar toont het moment dat de zoon weer veilig bij haar is, zij haar hand op zijn schouder legt en lijkt te zeggen: "Niet meer doen hè!".

Voor John Dekkers waren de schilderijen voor de Isidoruskapel een bijzondere opdracht te midden van zijn andere werk. Anders dan bij het vrije werk zijn er bij opdrachten vaak bepaalde verwachtingen ten aanzien van het resultaat. Hoewel John ruimte voor zijn persoonlijke inbreng verlangde, heeft hij ook rekening willen houden met de gebruikers van de kapel. Geen uiterst persoonlijke verbeelding die misschien moeilijk te begrijpen is voor anderen, maar herkenbare voorstellingen. Dat laatste lijkt zelfs een belangrijk doel te zijn. John toont ons niet het verheven goddelijke, maar het gewone menselijke; geen wonderen, maar alledaagse situaties.

(foto: Rob Kooiman)

Voor de schilderijen gebruikt John de schetsen die hij van het Spaanse landschap maakte en zijn vele model- en portretstudies. Hiermee bouwde hij zijn composities op. Opvallend op alle panelen is het gebruik van harde kleuren en schaduwen en van de hier en daar ruige schilderwijze met het paletmes. Deze kleuren en techniek horen bij het kale, rotsachtige Spaanse landschap zegt John, die dit gebied zo goed kent. Bijzonder is dat in de kapel dit harde landschap wordt afgewisseld met het glooiende Limburgse landschap. Tussen de panelen zijn er namelijk doorkijkjes naar buiten en die laten een heel ander landschap zien. Binnen in de kapel zien we

okerkleurige vlaktes en valleien, en helderblauwe luchten; buiten groene velden en vaak grijze wolken.

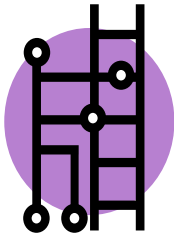
Terug in het atelier van John. Hij schat dat hij zo'n vijfduizend werken heeft gemaakt: olieverfschilderijen, aquarellen en grafiek. Voor dat laatste had hij vroeger een grote pers in zijn atelier staan. Veel is er in de loop van de tijd verkocht, meestal via exposities. Hij heeft zeker zeventig exposities gehad. De meeste daarvan in de regio, in expositieruimten van bedrijven, instellingen en kastelen. Buiten de regio noemde ik de exposities in Hoorn en Enkhuizen al en in 1976 toonde hij zijn werk in het hoofdkantoor van de Rabobank in Utrecht. Bijzonder is ook de tentoonstelling in een galerie in Port de la Selva aan zijn geliefde Spaanse Costa Brava.

John Dekkers bij twee van zijn schilderijen in de Isidoruskapel
(foto: Rob Kooiman)

In zijn huis hangen en staan overal schilderijen: Limburgse landschappen, Spaanse landschappen, vrouwenfiguren, vrouwen in landschappen, omgeven door beelden en beeldelementen die er een bepaalde betekenis aan toevoegen. Ze verwijzen vaak naar persoonlijke herinneringen, fantasieën en ideeën. Door het in beeld brengen van deze persoonlijke roerselen laat de kunstenaar zich een beetje in zijn ziel kijken en dat maakt hem natuurlijk ook kwetsbaar. Toch staat er weer een rij schilderijen klaar in zijn atelier voor een expositie. John Dekkers, inmiddels 76, weet waar hij aan begint, al blijft het altijd spannend wat de reacties zullen zijn.

Rob Kooiman

Schildersbedrijf Vankan

Platsmolenweg 44
6361 EM Nuth
tel.06-51991868
fax 045-8501162

E-mail: schildersbedrijfvankan@gmail.com

De Naamse Steen
schaftlokaal en b&b

Fer & Brenda Peters

Laar 16
6363CT Wijnandsrade
0031 45 5112440
info@denaamsesteen.nl
www.denaamsesteen.nl

Dagbesteding
Educatie
Veehouderij
Terras / Winkel

Zorgboerderij
A Gen Ling

Openingstijden:
ZOMER en WINTER
Ma. t/m vrg.: 10.00-17.00 uur
Zaterdag GESLOTEN
max. groepen op afspraak

DERMATOLOGIE

- Huidziekten
- Allergieën
- Haairuitval
- Huidkanker
- Aambeien, anale fistels, e.a.
- Huidverbetering met Fractional laser

VAATCHIRURGIE

- Spataders; nieuwste behandel- mogelijkheden, o.a. Clarivein

PLASTISCHE CHIRURGIE

- Ooglidcorrectie
- Schaamlipcorrectie
- Liposuctie
- Botox- en fillerbehandelingen

HAND- EN POLSCHIRURGIE

- Carpaal Tunnel Syndroom
- Triggerfinger
- Ziekte van Dupuytren

PIJNBESTRIJDING

- O.a. acute of chronische pijnklachten aan rug, nek, schouders

KEEL, NEUS- EN OORHEELKUNDE

- Meest voorkomende keel, neus- en ooraandoeningen, als: ontstekingen, infecties
- Snurklachten
- Chronische neusverstoppings- klachten, nieuwste behandel- methode: Celon techniek
- Allergieën
- Gehoorproblemen

KORTE
WACHT-
TIJDEN

KNO-arts drs. J. Lutgens

Rinus aan het woord

Enkele herinneringen aan de familie Emonds

'Ut letzte Emonds-maedje is vertrokke oet Wienesroa' dat waren de laatste woorden van een dochter van dat letzte Emonds maedje toen zij begin mei 2018 in de uitvaartsmis van haar moeder herinneringen aan haar moeder ophaalde. Daar zit een verhaal in dacht ik, toen ik me realiseerde dat de familie Emonds nogal wat voetstappen in Wijnandsrade moet hebben gezet. De echtgenoot van dat letzte Emonds-maedje woont om de hoek, daar moet dus de nodige informatie op te halen zijn. En jawel hoor: een uitgewerkte stamboom, talloze kopieën van notariële akten en ook afschriften van kerkelijke stukken. Daar maar eens mee aan de slag en dan vooral geen geneuzel over, in mijn ogen, in dit kader althans, futiliteiten als de precieze geboortedag van iemand uit de achttiende eeuw, laat staan het exacte geboorteur van die persoon. Aan de gang dus.

De eerste Emonds (ook geschreven als Einmondtz) die in Wijnandsrade rondliep zag op 6 juli 1711 het levenslicht in Merzenhausen, een dorp 50 kilometer van Wijnandsrade in de huidige gemeente Jülich. Deze Joachim Emonds trok naar Wijnandsrade waar hij bij de baron werk vond als tuinier. Op 12 februari 1736, Joachim was toen 25 jaar oud, trouwde hij in Wijnandsrade met Catharina Kreeckels (ook geschreven als Kreekels en Kriekels). De bruid was toen 26 jaren jong, zij was immers geboren in Wijnandsrade op 18 juli 1709.

Overigens moest Joachim in zijn geboorteplaats Merzenhausen een certificaat van oorsprong en een bewijs van goed gedrag gaan ophalen voordat hij zijn Catharina in de kerk naar het altaar kon leiden. Vanzelfsprekend waren de drie roepen die volgens het kerkelijk recht vereist waren aan het huwelijk voorafgegaan. Catharina overleed op 15 januari 1779, Joachim op 5 oktober 1782, beiden in Wijnandsrade. De eerste Emonds die zijn voetafdrukken had achtergelaten in ons dorp leefde niet meer.

Vermeldenswaard is dat Joachim en Catharina waarschijnlijk gewoon hebben in een boerderij met werkhuis die gesitueerd was op het grondgebied waar momenteel Theo van Oppen een opslagplaats heeft. Een van de kinderen uit het huwelijk van Joachim en Catharina was Simon, geboren op 4 april 1750 in Wijnandsrade en aldaar overleden op 17 augustus 1794. Simon huwde Elisabeth Houben die geboren was in Heerlen en kwam te overlijden in Wijnandsrade op 17 augustus 1822. Deze laatste was de dochter van Jan Houben en Elisabeth Schutgens.

We laten hier het stamboomonderzoek voorlopig voor wat het is en lopen verder door de geschiedenis op zoek naar enkele opvallende gebeurtenissen waar nazaten van Joachim en Catharina bij betrokken waren. Op 21 januari 1862 vinden we het testament terug van Maria Sibilla Henssen, zonder beroep en weduwe van Christiaan Emonds.

N° 13 21 Januari 1862

Den een en twintigsten Januari van het Jaar duizend achthonderd twee en zestig verscheen voor Lemnaed Joseph Gressers, Spandaar Notaris residentende te Hemsbroek, Kantons Breda, Arrondissement Sasstricht, Hertogdom Limburg in tegenwoordigheid der twee Aftregerende den ondergeteekenden Notaris bekende getuigen Maria Sibilla Hensen, zonder beroep, weduwe van Christiaan Emons, wonende binnen de gemeente Wijnandsrade, aan den ondergeteekenden Notaris bekend

Wier uitersten wil luidt als volgt:

" Tusschen mijne twee kinderen namelijk Jan Gerard Emons en Maria Mechtildis Emons in huwelijk met Jan Hendrik Erens verklaar ik de navolgende " Deeling te saken

" Ik deel toe aan mijnen zoon Jan Gerard Emons en bij vooroverlijden aan zijne wettelijke afstammelingen het lot A bestaande in de navolgende goederen gelegen in de gemeente Wijnandsrade te weten

-----Lot

A. Primo - Een huis met aanhoorigheden, Kadaster Sectie C, noemer vijf en vijftig luis, Kadaster Sectie C, noemer vier en vijftig en boomgaard, Kadaster Sectie C, noemer zeven honderd vier zeven groot volgens het ka- " daster dertien roeden tien ellen en volgens eene nadere seting dertien " roeden veertien ellen, reinende eene zijde de Kerkfabriek van Wijnandsrade " de ter andere Hendrik Druksman een hoofd den weg

" Secundo - De helft van een weiland of hooiland gelegen aan den Molenweg, " welke helft groot volgens het Kadaster een en dertig roeden twintig ellen " en volgens eene nadere seting dertig roeden vier en twintig ellen zal ge- " noemd worden in dier voege dat deselve zal reizen met eene zijde Frans " Kenaans een hoofd het voetpad en het andere de beek Kadaster Sectie A " noemer twee honderd twaalf en tweehonderd dertien gedeeltelijk " Tertio - Vijf en twintig roeden vijf ellen bouwland gelegen aan den Ou- " denbosch zijde een gedeelte van het perceel dat op het Kadaster bekend " is onder Sectie C, noemer twee en veertig af tezeten ter zijde van den " heer Baron de Bongart.

" Quarto - Een perceel bouwland gelegen aan de Koningsgraven, reinende eene " zijde den heer Willems ter andere de erfgenaamen van Heisen groot negen " roeden vijftig ellen bekend op het Kadaster onder Sectie A noemer negen " en tachtig.

" Quinto - En een dito gelegen aan den Oudenbosch, reinende eene zijde " Alexander Soeren ter andere Hendrik Erens, een hoofd den weg groot " volgens opsaaf negen roeden dertig ellen bekend op het Kadaster onder " Sectie C noemer negen en dertig voor een maat van negen roeden tien " ellen.

" Ik deel toe aan mijne dochter Maria Mechtildis Emons echtgenote Erens " en bij vooroverlijden aan hare wettelijke afstammelingen het lot B " bestaande in de navolgende goederen gelegen in de gemeente Wijnandsrade " te weten

-----Lot

B. Primo - Een huis met aanhoorigheden Kadaster Sectie A noemer honderd acht " en tuin Kadaster Sectie A noemer honderd zeven, reinende eene zijde " Frans Kenaans ter andere de heer Willems en het ander hoofd den weg na- " samen groot volgens het Kadaster zes roeden

De woning aan de Oudenboschstraat is gebouwd in 1865 door Jan Gerard Emonds die op 2 oktober 1840 getrouwd was met Maria Juditha Onnau. Deze Jan Gerard werd geboren op 22 september 1813 als zoon van dagloner Cretien Emonds en Marie Sibille Hensen. Op 28 april 1892 stierf hij in Wijnandsrade.

Op 11 maart 1869 wordt op Kasteel Paffendorf een huurakte opgemaakt tussen Louis Baron de Bongart en Johannes Gerardus Emonds.

Afschrift van de Huurakte tussen
Louis Baron de Bongart
en
Johannes Gerardus Esonds

De ondergeteekende Louis Baron de Bongart rentenier wonende te Paffendorf in Pruissen verklaart bij deze te verhuren aan ~~Johannes Gerardus Esonds~~ Gerardus Esonds Kuiper wonende binnen de gemeente Wijnandsrade die zulks bij ondertoekening dezes aanvaardt de navolgende goederen gelegen in de gemeente Wijnandsrade te weten.

1e Een perceel bouwland gelegen ter plaatse genaamd den Jongenbosch groot twee en tachtig ellen Nederlandsche maat (een bunder oude maat)

2e Een dito groot acht roeden acht en twintig ellen Nederlandsche maat (veertig kleine roeden oude maat) reuzende deen verhuurder de eenere Soeren en den weg

3e En eene veide genaamd Popenbroek groot negen en tachtig roeden eene el Nederlandsche maat (een bunder dertig kleine roeden oude maat)

Alwelke goederen de huurder verklaart wel te kennen
En geschiedt deze verhuring voor den tijd van zes Jaren te rekenen van den vijftienden Maart achttien honderd negen en zestig om te eindigen op gelijk tijdstip van den Jare achttien honderd vijf en zeventig. Het zal echter aan vien van partijen believen zal vrijstaan om deze huurcedulle bij Expiratie der eerste drie Jaren te resiliëren zits doende ten minste zes maanden bevorens eene behoorlijke opkondiging

Voorts geschiedt deze verhuring op de volgende voorwaarden.

1° De huurder zal jaarlijks voor huur moeten betalen eene som van honderd een en dertig francs vier en zestig centiaen betaalbaar in goede gangbare grove zilveren auntspecien tot de koers in handen van den verhuurder of van dengenen dien zij daartoe zal coamitteren op het Kasteel te Wijnandsrade in twee egale termijnen telkens de helft de eene op den eersten October en de andere op den vijftienden Maart van een Jaar

2° De grond en andere Rijksbelastingen hoegenaaad welke gedurende deze Huurcedulle op voorschreve verhuurde goederen zullen gevraagd worden, zullen door den huurder moeten gedragen worden, zonder verandering van den huurprijs

3° De verhuurder reserveert zich het regt van Jagt op de verhuurde goederen

4° De huurder zal voorschreve goederen in hunne deelen en moeten moeten bewaren en dezelve van alle dienstbaarheden bevrijden. Hij zal de landerijen behoorlijk moeten bemesten beakkeren en bezaaijen en voorts moeten handelen zooals zulks aan een brave akkeraan betaad.

5° De huurder zal over het door hem gehuurde land gelegen terplaatse genaamd deen Jongenbosch, moeten lijden zonder schadevergoeding te kunnen vorderen de vaert naar en van de overige landerijen van deen verhuurder die carent dat land gelegen zijn

6° Eindelijk indien het nodig moogt zijn of door den verhuurder nodig moogt geoordeeld worden van deze huurcedulle te laten visseren voor zegel zal het regt en boete op dezelve verschuld door den huurder moeten gedragen worden

Opgemaakt en geteekend op het Kasteel te Paffendorf den 11 Maart 1800 negen en zestig

v.g. Louis Baron de Bongart

v.g. J. G. Esonds

Op 4 april 1881 staat Jan Gerard Emonds, van beroep kuiper en woonachtig in Wijnandsrade, voor notaris Cremers in Hoensbroek om een koopovereenkomst te sluiten. Het betreft een bouwland op den Wijnandsraderweg in Wijnandsrade, groot negen aren tien centiaeren. De koopprijs bedraagt honderd zestig gulden, een bedrag dat de verkoper verklaart te hebben ontvangen uit handen van de koper in gered geld.

Sjang Emonds (de vader van Annie).

Zittend links grootvader Jan Alfons Emonds, rechts zittend grootmoeder Maria Barbara Houtermans, verder hun kinderen, van links naar rechts: Alfons (Fun), Johannes (Sjang, de vader van Annie), Willem en voor hem Ansje, Elisabeth (Betje) en Marijke.

Voor Gerardus Constetinus Creemers openbaar Notaris residerende te Hoensbroek, Kanton Heerlen, Arrondissement Meesticht, Hertogdom Liaburg in tegenwoordigheid der twee hierna genoemde getuigen is verschenen, Pieter Josephus Meels, landbouwer wonende te Swijkhuizen gemeente Schinnen, in algeheele gemeenschap van goederen gebuud met Maria Catharina Saets handelende als hoofd van het echtverband

Die verklaarde te verkopen aan en ten behoeve van Jan Gerard Emonds Kuiper, wonende in de gemeente Wijnsrade tegenwoordig en in koop aaneesende

Een bouwland op den Wijnsradedreef in de gemeente Wijnsrade groot negen aren tien centiareen naast het voetpad en den weg Kadaaster Sectie A noomer 243.

Om door den Kooper van heden aan zij zijn verzocht te doen handelen en verrigten als naar selgevalen dadelijk in gebruik en genot er van te treden. Debiterende het verzochte aan den verkooper ingevoige akte van Deeling verleden voor den ondergeteekenden Notaris den negentienden Maart achttien honderd negen en zeventig overgeschreven den vijftienden Septeaber daarna in Deel 596 noomer 89.

Deze koop en verkoop is geschied voor de som van honderd zestig gulden die de verkooper verklaart uit handen van den kooper in gereed geld ontvangen te hebben bij het passeren dezer akte die dient tot Kwantitie

De coöparant verkooper stelde en den Kooper zijne erfgenamen regtverkriggen den in alle regt en gerechtigheid eigendom en bezit van het verkochte met bevilliging hypothecaire overschrijving van het afschrift dezer akte onder verband als naar regten

De verschenen personen de nagenoemde getuigen zijn allen aan ondergeteekenden Notaris bekend.

Vaervan akte

Gedaan en verleden te Hoensbroek ten Kantore van den ondergeteekende Notaris heden den vierden April van het jaar duizend acht honderd een en tachtig in tegenwoordigheid van Jan Antoon Hubert Heraans zanger en gemeente secretaris beide woonachtig in de gemeente Hoensbroek als getuigen

En onmiddellijk na voorlezing hebben de verschenen personen deze akte met den Notaris en getuigen ondertekend.

cnleesbaar v g. P.J. Meels
J. G. Emonds
J. Heraans

Geregistreerd te Heerlen twaalf
April 1880 en en tachtig
deel 119 folio 53 verso, vak 5, een
blad met één renvooi. Ontvangen voor
regt f 6,40, voor 38 procenten f 2,43% te zaamen
echt gulden drie en tachtig en een
halve cent. De Ontvanger

Als laatste wil ik hier weergeven de akte van deling van de kinderen Emonds van 9 april 1940:

Blad 1)

Akte van deeling kinderen Emonds 1940-04-09

Voor mij Johannes Hubertus Hendrikus Ackermans candidaat notaris plaatsvervanger, waarnemende het vacant kanton van wijlen Gabriel Alphons Beckers notaris ter standplaats Hoensbroek verscheen:-----

1... De heer Jan Alphons Emonds landbouwer wonende te Puth gemeente Schinnen, gehuwd met Cornelia Janssen.-----

2... De heer Johan Josef Emonds landbouwer wonende te Wijnandsrade, gehuwd met Maria Hupperichs.-----

3... De echtelieden Joseph Alphons Theodoor Pessers en Maria Elisabeth Emonds, beiden zonder beroep wonende in Wijnandsrade handelend de man in zooveel nodig, in eigennaam en tevens tot bijstand en machtiging zijnen genoemde echtgenoot,-----

4... Mejuffrouw Anna Maria Curfs zonder beroep wonende te Schurenberg gemeente Hoensbroek, weduwe van Jan Willem Emonds.-----

De comparanten verklaren dat zij in onverdeeldheid bezitten, te willen overgaan tot scheiding en verdeeling van:-----

Gemeente Wijnandsrade

Huizen, schuur, stal, bakhuis, erf, tuin, boomgaard, en bouwland, samen groot ongeveer: negen hectaren, twee en zestig aren, zes en zestig centiare. 9 ha 62a 66ca.-----

Kadaster sectie A: nummers:-----
85, 1271, 1351, 1354, 1355, 225, 416, 89, 243, 1764, 88, 91, 93, 1542,
1882, 1886, 244, 30, 90, 247, 1166, 216, 1272, 53, 1946, 1959, 1960,
Kadaster sectie C: nummers:-----
39, 125. 1017, 903, 964, al de voormelde nummers geheel:-----
sectie A 1937 Gedeeltelijk:-----
sectie C 1063 en 1062 beiden gedeeltelijk:-----

Annie ('t letzte maedje).

Na alle “losse flodders” beëindigen we dit verhaal over de familie Emonds met de personalia van het letzte Emonds maedje dat ruim een jaar geleden ons dorp heeft verlaten. Annie Emonds werd geboren op 12 november 1939 in Heerlen als dochter van Joannes Jozef Emonds en Anna Maria Catharina Houpperichs en is overleden op 28 april 2018 te Heerlen. Annie trouwde op 22 november 1960 in Klimmen met Jan Bos en zij schonk het leven aan twee dochters, Miryam en Cilvie. Myriam werd geboren op 3 mei 1963 en stierf op 27 november 2013, Cilvie zag het levenslicht op 18 augustus 1972 en woont momenteel nog steeds in Wijnandsrade.

Rinus van den Nieuwenhof

Fotografie: Kirsti Heijnen

(oude afbeeldingen: uit het privé-archief van de familie Emonds; met dank aan Jan Bos, in het dorp bekend onder de bijnaam 'Jan va leëmes)

Het korte maar bijzondere leven van Jan Willem L'Ortye (1792-1844) uit Wijnandsrade, deel 1

Jeugd

In mijn recente artikel over de 'Röadsjer jonge' in dienst van Napoleon kwam hij al even ter sprake: Jan Willem L'Ortye (1792-1844). Als oudste zoon van (de latere burgemeester) Jan Hubert L'Ortye (1767-1845) en Johanna Margaretha Rosenboom (1773-1819) was hij op 23 januari 1792 in Wijnandsrade geboren op hoeve de (nieuwe) 'Bongard'.

In zijn jonge jaren had hij (in verband met studie?)⁶ een poosje bij Maria Dolmans (1738-1819) in Visé gewoond, een tante van zijn moeder, die - geboren en getogen in Bunde - in 1788 gehuwd was met de uit Maastricht afkomstige Lodewijk Willem Janssen (1754-18??)⁷. Uit die periode van Jan Willem in Visé zijn enkele brieven ("bescheiden regels") bewaard gebleven die hij in 1799 en 1800 - hij was toen pas een jaar of 7/8 - vanuit Visé aan zijn ouders "à la Bonnegarde" schreef⁸. Daar in Visé verbleef ook Maria's ongehuwde zus Cornelia Dolmans (1745-1826), die volgens haar eigen woorden "naer den hof Bongard van Wijnandraade is gaen wonen in het 1773, den 15den december ende aldaer (heeft) gewoont bis het jaer 1798; doen is sij in dit jaer naer Visé gaen woonen den 12 november"⁹. Dat was een echte "vrome tante", die niet alleen boekje *"Het open paradys des hemels, verciert met geestelycke oeffeningen, gebeden en litanien, van nieuws overzien, vermeerdert en verbetert"* in haar bezit had, maar bijvoorbeeld ook (sinds 1788 - ze was toen "woonagtig op den hoff De Bongaert onder de parochie van Wijnandsrade") het boekje van de jezuïet W. Nakantenus: *"Hemels Palmhof, of kort begrip van het Groot Getydenboek, met godvrugtige oeffeningen, weekelyke getyden, litanien,*

⁶ het bekende College St. Hadelin in Visé bestond toen nog niet ...

⁷ vgl. J.H.M. Moers: *Dolmans – genealogie en familiegeschiedenis* (Roermond 2003) blz.217

⁸ Brieven van "J.G. Lortie" dd. 29 maart 1799, 13 augustus 1799, 30 oktober 1799 en 19 maart 1800 in nalatenschap Annemiek Dohmen-L'Ortye; vgl. J. L'Ortye en H. Hanssen: *Vijf eeuwen L'Ortye* (1991) blz.128-129

⁹ eigenhandig geschreven mededeling in het haar toebehorende boekje *"Het open paradys des hemels, verciert met geestelycke oeffeningen, gebeden en litanien, van nieuws overzien, vermeerdert en verbetert"*, dat met toestemming van diocesane "boekkeurder" in 1737 te Brussel was uitgegeven. Uit nalatenschap Louise Beckers (1909-2012) uit Nuth

lofzangen en gebeden voor de Godtzoekende zielen". Die tante schonk hem waarschijnlijk ook in die periode het boekje over de engelbewaarder uit 1791 ("l'Ange conducteur dans la dévotion chrétienne"), het boekje dat hij vervolgens signeerde met "L'Ortije, Jean Guillaume de Wijnandsraade – L'Ortije, Joannes Wilhelmus van Wijnandsraade". Verder is er nog een door hem gesigneerd boekje bewaard gebleven met "auserlesene Andachtstübungen" uit 1814.¹⁰ Van Jan Willems jongste zus, Marie-Louise (1814-1891), later gehuwd met burgemeester Jan Beckers van Nuth, is ook bekend dat zij een middelbare schoolopleiding genoot, waarschijnlijk op een internaat. Van haar is een schrift bewaard gebleven met zelfgeschreven brieven uit haar jeugdtijd.¹¹

In Jan Willems' brieven is er sprake van een 'Petronella': dat betreft waarschijnlijk (oudtante) Maria Petronella Dolmans (1751-1806) die in 1804 trouwde met de veel jongere Jan Hubert Schaeps (1774-1859) uit Bunde. Ook is er in bovengenoemde brieven sprake van een 'neef'. Dat moet Jan Willem Metzemaekers (1787-1873) uit Sittard zijn, zoon van oudtante Johanna Catharina Dolmans, sinds 1775 gehuwd met Joseph Metzemaekers (1747-1821). Deze neef werd op 8 september 1820 in Keulen tot priester gewijd en was eerst kapelaan (1821-1825) en later pastoor in Afferden (1825-1873).¹² Later zou Jan Willem zijn neef in Afferden nog wel eens bezoeken, zoals de reis die zijn zus Marie-Louise beschreef in haar aantekenboekje uit 1836, "*op eenen afstand van achttien uren, te weeten naar het dorp Afferden in de gemeente Bergen, kanton Horst provincie Limburg; hij vertrok in de zomer op den dag van den 13de junij (1835) en reisde langs de dorpen Hoensbroek, Amstenraede, Douve, Jabeek, Susterseel, Saiffelen, Waltveucht, Odilien-Berg, Melich, de Kapelle, de stad Roermonde, de dorpen Swalmen, Reuver, Belveld, Steijll, Tegelen, de stad Venloo, en eindelijk de dorpen Velden, Lomm, Arcen, Well, Bergen en kwam te Afferden op den 16^e van gemelde maand Junij daar. Het voornemen dier reis was het bezoek van zijn neef den eerwaarde Heer pastoor aldaar, bleef hij gedurende vijf dagen daar stil en vertrok wederom op den 21^e junij langs alle voornoemde plaats en arriverende gelukkig te huis op den 23^e junij*

¹⁰ uit nalatenschap Louise Beckers (1909-2012) Nuth

¹¹ Willem Beckers: *Het Zuid-Limburgse geslacht Beckers – stamboom en kleine historiek* (Amsterdam 2019) blz. 72 (mededeling van Guus Beckers)

¹² J. G.C. Simonis: *Zielzorgers in het Bisdome Roermond 1840-2000* (Sittard 2001) blz.345-346; (kapelaan) M.J.J. Janssen: *beneficianten en kapellanen te Afferden in De Maasgouw* 19 (1897) blz.74

*maand als vooren*¹³. Pastoor Metzemaekers liet in 1850 het kerkhof in Afferden aanleggen en besteedde grote zorg aan de plaatselijke kruiskapel van O.L. Vrouw van Zeven Smarten. Hij verrijkte de kapel met nieuwe tafereelen van de zeven smarten van Maria om de pelgrims in staat te stellen deze beter te kunnen overwegen¹⁴. Van hem is bekend dat hij *“op vele plaatsen allerhande opschriften (liet) plaatsen, een bonte mengeling van gevoelens, welke den eigenaardigen man nu en dan bezielde”*. Zijn eigen grafopschrift is gelukkig ook bewaard gebleven: *“Hier rust in de schaduw van 't Kruis de WelEerw. Heer J.W. Metzemaecker, pastoor benoemd 1825, geb. te Sittard 10 Oct. 1787, overl. te Afferden 27 Oct. 1873”*¹⁵.

De Nieuwe Bongard.

Militaire dienst

Jan Willem L'Ortye werd in 1812 opgeroepen voor militaire dienst. Op dat moment stond hij te boek als handelaar¹⁶. Voor de lichtung van dat jaar

¹³ aantekeningenboekje Marie-Louise L'Ortye in nalatenschap Louise Beckers (1909-2012) Nuth

¹⁴ A. Goossens: *Geschiedenis van Afferden* (1957) op site "landgoedbleijenbeek.nl"

¹⁵ (kapelaan) J.M. Janssen: *graf- en opschriften op het oude kerkhof en in de kerk van Afferden* in: De Maasgouw 19 (1897) blz.45.47

¹⁶ RAL (03.01 (FA) conscriptie invent.nr.522; hier wordt hij echter zoon van Gerard L'Ortye en Maria Gertudis Wouters genoemd; vgl. Richard Claessen:

Wijnandsrade

stonden in het departement van de Nedermaas 2978 dienstplichtige jongemannen geboren in het jaar 1792 ingeschreven. Van hen kwamen er 1381 uit het arrondissement Maastricht, 814 uit Hasselt en 783 uit Roermond. Van die bijna drieduizend werden er uiteindelijk maar 811 daadwerkelijk gerekruteerd. Dezen werden aan de navolgende legerkorpsen toegewezen: Garde Imperiale te Courbevoie (28), 2e Regiment carabinieri te Lunéville (2), 11e Regiment curassiers te Thionville (16), 3e Regiment chevau légère te Cambrai (24), 23e Regiment chasseurs te Mons (40), 9e Regiment artillerie te voet te Douai (16), 14e Bataljon principal du train d' artillerie te Douai (61), 2e Bataljon pontonniers te Turijn (5) , 4e Bataljons sapeurs te Metz (50), 1e Bataljons mineurs eveneens te Metz (4), Compagnie werkers van de genie eveneens te Metz (3), 5^e Equipages militaires te Carcassonne (28), 88^e Regiment infanterie de Ligne te Rocroi (334) en 123^e Regiment infanterie de Ligne te St. Omer (200).¹⁷

Doch ondertussen begon het tij voor Napoleon te keren. In de loop van 1811 verslechterde de verhouding met Rusland namelijk zodanig, dat het voor iedereen duidelijk werd dat het tussen Napoleon en tsaar Alexander tot een openlijke breuk zou komen. De voorbereidingen voor een oorlog met Rusland namen dan ook in de tweede helft van 1811 een aanvang. In de eerste maanden van 1812 vonden grote troepenbewegingen dwars door Duitsland plaats naar het verzamelpunt in het voormalige Litouwen. In juni 1812 was het zover en trok Napoleon met zijn Grande Armée Rusland binnen. Aanvankelijk vermeden de Russen gevechten met het Franse leger en trokken zich steeds verder in hun land terug. Pas op 7 september lieten zij zich tot een gevecht verleiden bij het plaatsje Borodino. Na een zeer bloedige slag kon Napoleon een week later als overwinnaar Moskou binnen trekken. Mede als gevolg van de daags erna begonnen brand van Moskou, kon het plan om aldaar te overwinteren geen doorgang vinden. In oktober moest het bevel tot de terugtocht worden gegeven. Regen, later kou, sneeuw en ijs, gebrek aan uitrusting en voedsel maakten, tezamen met de achtervolgende Kozakken, deze tocht tot een hel voor het Franse leger. Bekend wapenfeit tijdens deze terugtocht was het oversteken van de Beresina, mogelijk gemaakt door de heldenmoed van de Pontonniers, die erin slaagden bruggen over de rivier

Napoleon soldaten uit Wijnandsrade en Jos. L'Ortye: Rödadsjer Jonge in het leger van Napoleon in: bulletin Wijnandsrade 38 (2019) nr. 63, blz.22-29 resp. 30-40

¹⁷ A.M.A. Maassen (LTG 1981) blz.73-74

te slaan. In december waren de restanten van het grote Leger weer op hun uitgangspunt in Litouwen terug. Bijna 400.000 doden en gewonden waren achtergebleven, een verlies dat Napoleon nooit te boven is gekomen.

De rampspoed en verzwakking van het Franse lager was voor de Duitse staten het sein om zich van de overheerser Napoleon te ontdoen. Met Rusland sloten zij een verbond en vormden een leger onder de vermaarde maarschalk Blücher. Later sloten zich nog Zweden, Oostenrijk en Engeland aan. Intussen stelde Napoleon alles in het werk om een nieuw leger op de been te brengen, dat het hoofd zou kunnen bieden aan de te verwachten aanval der bondgenoten. Hij slaagde daarin wel, maar moest toch in de Volkerenslag bij Leipzig – half oktober 1813 – het onderspit delven tegen de gecombineerde strijdkrachten van de verbondenen. De Franse troepen trokken zich vervolgens terug in Frankrijk. De linker Rijnsoever alsmede onze contreien werden ontruimd. Het departement van de Nedermaas begroette in januari 1814 een Russisch leger, met generaal von Wintzingerode aan het hoofd, als bevrijders. Alleen de vestigingen Maastricht en Venlo moesten tot mei 1814 wachten voordat zij bevrijd werden, omdat de Franse garnizoenen zich weigerden over te geven.¹⁸

Na de ontbinding van het Franse leger kregen de dienstplichtigen “Wilhelm Lortye, Henderik Goffin, Peeter Vanhakken, Alexander Wolk, Wilhelmus Mertens, Jean Dubois en Pierre Curen’s” op 9 april 1814 van de commandant van de Pruisische troepen in Parijs toestemming om naar huis terug te keren, en wel langs een voorgeschreven route. Daarvoor ontvingen zij een pasje, waarin de plaatselijke overheden langs de aangegeven route gevraagd werd aan de thuiskeerders hulp en voedsel te verschaffen, of – indien ze zich buiten de voorgeschreven route bevonden – als vagebonden te arresteren. De route liep als volgt: Villers-Cotterêts, Soissons, Laon, Marle, Avesnes (in Frankrijk), naar Beaumont, Mons, Brussel, Leuven, St. Truiden en Tongeren (in België).¹⁹

Eenmaal thuis was Jan Willem nog niet van zijn dienplicht af. In 1815 werd hij nogmaals opgeroepen. Toen koos hij voor een remplaçant in de persoon van zijn dorpsgenoot Hubert Coenen, zoon van Math Coenen en Anna Catharina Liedekerken. Ook dat jaar stond Jan Willem te boek als

¹⁸ A.M.A. Maassen (LTG 1981) blz.73

¹⁹ Paspoort dd. 9 april 1814 (nr.361) in nalatenschap Annemiek Dohmen-L’Ortye; vgl. Familieboek blz.132

handelaar²⁰. Zoals blijkt uit het door de Duitse commandant op 9 april 1814 te Parijs uitgegeven paspoort, had Willem L'Ortye al eerder in het Republikeinse leger gediend. Blijkbaar was het niet zonder meer toegestaan aan deze eerdere dienstplicht een recht op vrijstelling te ontlenen. Werde hij twee keer voor actieve dienst opgeroepen? In de Hollandse tijd kreeg hij in elk geval vrijstelling "wegens vergroeiing aan het linkerbeen" (gevolg van een vroeger ongeval c.q. oorlogsverwonding of van een aangeboren afwijking?)²¹.

Jos L'Ortye

Wordt vervolgd.

Rectificaties en aanvullingen (3)

In 'Bulletin Wijnandsrade 63' stonden wij stil bij de publiekspresentatie van het boek 'Heimwee naar Swier' van de hand van Wim Dubois. De auteur meldde ons dat twee foutjes in zijn boek zijn gesloten. Het waren geen 'Starfighters' maar 'Spitfires' die in Swier een auto in brand hebben gestoken en dat voertuig was niet van Duitse afkomst maar een veroverde Amerikaanse auto.

*

De rubriek 'Verenigingsnieuws (najaar 2019)' komt in dit bulletin (in verband met plaatsgebrek) te vervallen. In 'Bulletin Wijnandsrade 65' (voorjaar 2020) volgt een overzicht van de belangrijkste verenigingsactiviteiten van het hele kalenderjaar 2019.

De redactie

²⁰ RAL/NA akte notaris Willems Hoensbroek dd. 11 juli 1815; vgl. L'Ortye/Hanssen: vijf eeuwen L'Ortye a.w. blz.133; vgl. 04.01 (PA) militie invent.nrs.9408, 9423 en 9434

²¹ opmerkingen van J. Albert (?)

KRUTZEN
I N S T A L L A T I E

SANITAIR | WATER | GAS
CENTRALE VERWARMING

HIP | tafelen®

Terweijerweg 9a Heerlen
www.hiptafelen.nl

Rijlessen van 60 minuten
Erkend instructeur ADHD en Autisme
Schakel, automaat en aanhangwagen

www.rijschoolroger.nl | T: 06 473 824 15

KEMBIT
innovation & intelligence

**voortlopen
op verandering**

Hengelsportvereniging Wijnandsrade springlevend

Op zaterdag 8 juni 2019 werd onder grote belangstelling de vernieuwde visvijver nabij de basisschool in Wijnandsrade officieel geopend. Wethouder Jeannette Quadvlieg-van Dam verrichtte de openingshandeling, geassisteerd door de voorzitter Walter Simons en voormalig wethouder Fons Heuts. Dat gebeurde met het uitzetten van een aantal kostbare koi-karpers en andere vissoorten. Voor de hengelsportvereniging HSV Wijnandsrade een absoluut hoogtepunt in haar geschiedenis. Reden temeer om met de voorzitter Walter Simons in gesprek te gaan.

Voorzitter Walter Simons (foto: Jo Luijten)

Zoals hij uitlegt is de vereniging op 13 juli 1963 opgericht door een aantal inwoners van het dorp. Met twee grote vijvers is er volop gelegenheid om deze sport te beoefenen en te genieten van de rust en mooie natuur langs de waterkant en wellicht in de schaduw van het kasteel. Wat veel mensen niet weten is dat in de nabijheid van de kasteelvijver de ijsvogels zich nog steeds thuis voelen. Hun voedsel is dichtbij. Voor de vereniging was er de afgelopen zesenvijftig jaar altijd werk aan de winkel met het onderhoud van beide vijvers. Ook een regelmatige controle van het viswater en het afgeven van visvergunningen hoorden in het takenpakket. In 2015 werd de handschoen opgepakt met het herstellen en deels vernieuwen van de beschoeiing langs de kasteelvijver. Een enorme klus die met meer dan vijftien vrijwilligers werd uitgevoerd. Liefst veertienhonderd zakken met

grind en kubieke meters grond werden gebruikt om een stabiele constructie te maken. Het karwei werd afgesloten met een gezellige bijeenkomst en vooral, een goed dorpsgevoel. Het laatste jaar heeft de HSV Wijnandsrade zich sterk ontwikkeld. Uiteraard was het vernieuwen van de visvijver een belangrijk moment, met de nodige media-aandacht en bijzondere activiteiten. Zo hield de vereniging in samenwerking met Sportvisserij Limburg een jeugdvisdag voor jongens en meisjes uit de hele regio. Meedoen was gratis en alle attributen werden gratis ter beschikking gesteld met natuurlijk, na afloop een hapje en een drankje. Er was veel aandacht voor deskundige uitleg over de vissport. Inmiddels telt de vereniging vierenvijftig leden, waaronder veertien jeugdleden. Naast bijvoorbeeld wedstrijden met de vaste hengel op witvis zijn er workshops waarbij techniek en gebruik van materialen aan de orde komen. Voor de leerlingen van de basisschool uit groep 7 en 8 wordt jaarlijks het schoolvissen georganiseerd, waarbij de deelnemende jeugd gratis een visvergunning krijgt voor dat jaar.

Meteen een goede vangst (foto: Jo Luijten)

Nu recent door een herindeling de gemeente Beekdaalen is ontstaan wil de voorzitter over grenzen heen kijken en onderzoeken of een verder contact en uitwisseling van informatie met de zusterverenigingen uit de andere kernen mogelijk is. Ook wil hij zich met bestuur en leden inzetten voor de viering van het zestigjarig bestaan van de vereniging in 2023. Het moet een bijzonder feest worden waarbij hij de inwoners van het dorp wil betrekken. In ieder geval heeft Walter Simons er zin in en voelt hij zich, om binnen het gedachtegoed van de HSV te blijven, als een vis in het water.

Jo Luijten

Voor een
verzekerd
bestaan...

VERZEKERINGEN
HYPOTHEKEN
PENSIOENEN

NUINHOFSTRAAT 88
NUTH
HOOFDSTRAAT 103
LANDGRAAF

045 - 524 46 36

zekerheuts.nl

Bouwbedrijf Gerards

Wijnandsrade 06-46190862

Voor al uw bouw-
of verbouwplannen?
Bel ons voor een vrij-
blijvend gesprek.

www.bouwbedrijfgerards.com

Webwinkel

Natuurlijker leven

Omdat het ook anders kan..

www.natuurlijkerleven.nl

Hier uw advertentie?

Adreskaartjes · Autobeletteringen · Brochures · Copyservice · Digital printing
Familiedrukwerk · Folders · Geboortekaarten · Gelegenheidskaarten
Gevelbeletteringen · Handelsdrukwerk · Laserdruk · Merchandising
Printen · Raambeletteringen · Reclameborden · Spandoeken Stationery
Stempels · Stickers · Textieldruk · Visitekaarten · Webdesign · Zeildoeken

drukkerij
jacobs
schimmert · ulestraten
045-4041625

Als het om meer dan alleen drukwerk gaat!

Adverteerders	Sponsors
Luijten Groep BV	Kapsalon Boermans Wijnandsrade
Petit Verbindt	Huisartsenpraktijk Hobus P.P.M.
Kliniek Mosaderma	Picoplast Wijnandsrade
Kapsalon La Vie Petit	Fysiotherapie Praktijk Jopie Dieren
De Naamse Steen Wijnandsrade	Gitek Sport Nuth
Kembit Wijnandsrade	Lugé Haarden Wijnandsrade
Webwinkel Natuurlijker leven	Autobedrijf Jo ten Oever Nuth
Rijschool Roger	Transpo Nuth
Erwin Marell Verhuur Nuth	Moonen Bouw BV Nuth
Bionova NV	De KJERO Bouw Wijnandsrade
WRM Makelaars Wijnandsrade	Adviesbureau Storms Nuth
Tuincentrum/Bloemisterij De Osseploeg	Marell Elektrotechniek
Koudetechniek Sproncken Schimmert	Schoonheidssalon Tonny Bussen
IFH Hagemans Hulsberg	Haleco Nuth
Herberg De Haversack Nuth	Boerenbond Nuth
Visumbureau Limburg	Wijnhuis L'Ambiance Hulsberg
Motorenrevisie Steins Valkenburg	Autobedrijf Mennens
Bouwbedrijf Gerards	Verloskundigen Greven/ Slabbers
Canisius Stroopfabriek	Friture De Ziepe Nuth
Heuts Assurantiën Nuth	Smink Architecten Hulsberg
Klussenbedrijf W. Maessen V.O.F.	RVK Bouwconsult
DAS Montage	
Hip Tafelen	
Zorgboerderij "A Gen Ling"	
Krutzen Installaties	
Schildersbedrijf Vankan Nuth	

Het bestuur en de redactie bedanken de adverteerders, begunstigers en sponsors voor hun financiële bijdrage!

Deze publicatie is mede tot stand gekomen met medewerking van drukkerij Jacobs uit Schimmert.

De Vrienden van Wijnandsrade

Opricht op 22 december 1981 als 'De stichting Vrienden van Wijnandsrade', sinds 1994 notarieel geregistreerd als een heemkundevereniging

Rekeningnummer

NL 57 RABO 0137 7984 90 voor donaties en de betaling van boeken (e.d.),
NL 43 RABO 0137 7363 71 voor de betaling van de contributie, ten name van Vrienden van Wijnandsrade.

Website: www.vriendenvanwijnandsrade.nl

Dagelijks bestuur

Voorzitter: Wilfried Dabekaussen (045 – 524 13 20), secretaris: Rinus van den Nieuwenhof (045 – 524 28 27, Pijlsstraat 3, 6363 BT Wijnandsrade, r.nieuwenhof@home.nl), penningmeester: Rein Krikke (045 – 565 01 21), ledenadministrateur: Ria Marell (045 – 524 51 67)

Algemeen bestuur

Louis Cordewener (045 – 524 10 55), Nicolle Driessen (045 – 527 43 80), Hubert Gerards (06 – 5349 3374), Karien Goessens-Schrijen (06 – 1310 8958), Jack Jetten (045 – 524 11 35), Jo Luijten (045 – 524 24 29), Henk van Malkenhorst (045 – 524 23 44), Math Marell (045 – 524 17 05), Wiel Oehlen (045 – 524 48 98), Jos L'Ortye (0475-401 221), Esther Steins (06 – 2345 4919)

Erevoorzitters

F. Cortenraad, J. Jansen (†)

Ereleden

J. Berger, H. Beckers (†), H. Binderhagel, T. Bloebaum-Habets (†), E. Brongers (†), E. Coenen-Vaessen, G. Cox, J. Habets (†), M. Jansen, J. Jetten, T. Kickken-Senden (†), H. Kuijpers, J. Luijten, H. van Malkenhorst, M. Marell, Z. Marell (†), Z. Meessen, W. Oehlen, J. L'Ortye, J. en A. Pijls-Emonds, Chr. Rutten, Désirée Schmalschläger, A. Teheux, H. Vos, J. van der Zee (†)

